

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE KOPEX S.A.

---

za rok 2017

Katowice, 20 kwietnia 2018 roku

Spis treści

Nota		
	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	9
1.	Informacje ogólne	10
2.	Spółki wchodzące w skład skonsolidowanego sprawozdania finansowego	10
3.	Skład Zarządu jednostki dominującej	11
4.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	11
5.	Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	11
5.1.	Oświadczenie o zgodności	12
5.2.	Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego	12
6.	Szacunki i subiektywna ocena	12
6.1.	Szacunki	12
6.2.	Subiektywna ocena	13
6.3.	Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi	13
7.	Istotne zasady rachunkowości	13
7.1.	Przyjęte zasady rachunkowości	13
7.2.	Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	24
7.2.1.	Zmiany do MSSF	24
7.3.	Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	24
7.3.1.	Wdrożenie MSSF 15	26
7.3.2.	Wdrożenie MSSF 9	27
7.3.3.	Wdrożenie MSSF 16	27
7.3.4.	Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji	28
8.	Segmenty operacyjne	28
9.	Przychody i koszty	30
9.1.	Koszty według rodzaju	30
9.2.	Umowy o usługi budowlane	30
9.3.	Pozostałe przychody	30
9.4.	Pozostałe koszty	31
9.5.	Pozostałe zyski (straty)	31
9.6.	(Odpisy) / Rozwiązanie odpisów na aktywa niefinansowe	31
9.7.	Przychody finansowe	32
9.8.	Koszty finansowe	32
10.	Podatek dochodowy	32
10.1.	Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	32
10.2.	Odroczony podatek dochodowy	33
11.	Przychody, koszty, wyniki i przepływy z działalności zaniechanej	34
12.	Zysk przypadający na jedną akcję	34
13.	Wartości niematerialne	35
14.	Rzeczowe aktywa trwałe	36
15.	Nieruchomości inwestycyjne	37
16.	Należności leasingowe	38

17.	Pozostałe długoterminowe aktywa	38
18.	Zapasy	39
19.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	39
20.	Udzielone pożyczki	40
21.	Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	41
22.	Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały	42
22.1.	Kapitał podstawowy	42
22.2.	Emisja akcji powyżej wartości nominalnej	42
22.3.	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	43
22.4.	Zyski zatrzymane / Zakumulowane straty	43
23.	Kredyty i pożyczki	44
24.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	46
25.	Zobowiązania leasingowe	47
26.	Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	47
27.	Pozostałe rezerwy	48
28.	Rozliczenia międzyokresowe	49
29.	Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia na majątku	49
30.	Roszczenia i sprawy sporne	49
31.	Zarządzanie kapitałem	50
32.	Polityka zarządzania ryzykiem finansowym i zabezpieczanie	50
32.1.	Ryzyko rynkowe	51
32.2.	Ryzyko płynności	53
32.3.	Ryzyko kredytowe	54
33.	Instrumenty finansowe	56
34.	Wartość godziwa	57
35.	Transakcje z jednostkami powiązаныmi	58
36.	Informacje o znaczących zdarzeniach dotyczących lat ubiegłych ujętych w sprawozdaniu finansowym za bieżący okres	59
37.	Informacje o znaczących zdarzeniach po dniu bilansowym, a nie uwzględnionych w sprawozdaniu finansowym	59
38.	Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki	59
39.	Struktura zatrudnienia	59
40.	Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	60
41.	Planowany podział Spółki	60
42.	Oświadczenie Zarządu Spółki KOPEX S.A.	61

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Nota	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
DZIAŁALNOŚĆ KONTYNUOWANA:		
9.2. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	749 416	777 174
9.1. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	612 134	785 548
Zysk (Strata) brutto na sprzedaży	137 282	-8 374
9.3. Pozostałe przychody	56 400	11 011
9.1. Koszty sprzedaży	24 531	25 765
9.1. Koszty ogólnego zarządu	71 559	66 902
9.4. Pozostałe koszty	18 647	161 872
9.5. Pozostałe zyski / (straty)	14 520	-525
9.6. (Odpisy) / Rozwiązanie odpisów na aktywa niefinansowe	-1 908	-379 783
Zysk (Strata) z działalności operacyjnej	91 557	-632 210
9.7. Przychody finansowe	9 534	9 403
9.8. Koszty finansowe	13 948	62 757
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	-39 289
Zysk (Strata) brutto	87 143	-724 853
10. Podatek dochodowy	18 559	57 664
Skonsolidowany zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	68 584	-782 517
Skonsolidowana strata netto z działalności zaniechanej	-2 452	-120 191
Skonsolidowany zysk (strata) netto razem	66 132	-902 708
Zysk netto przypadający udziałom niekontrolującym	1 042	-1 005
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom spółki dominującej, z tego:	65 090	-901 703
-z działalności kontynuowanej	67 542	-781 512
11. -z działalności zaniechanej	-2 452	-120 191
12. Średnia ważona liczba akcji zwykłych	74 195 052	74 056 038
Zysk (Strata) netto razem przypadający akcjonariuszom spółki dominującej na 1 akcję zwykłą (podstawowy i rozwodniony)	0,88	-12,18
Zysk (Strata) netto razem przypadający akcjonariuszom spółki dominującej z działalności kontynuowanej na 1 akcję zwykłą (podstawowy i rozwodniony)	0,91	-10,55

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z POZOSTAŁYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Skonsolidowany zysk / (strata) netto	66 132	-902 708
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeniesione do wyniku	2 677	1 546
Zyski aktuarialne z tytułu programów zdefiniowanych świadczeń	2 761	2 766
Podatek dochodowy od zysków aktuarialnych	-525	-526
Pozostałe dochody	441	-694
Inne całkowite dochody (straty), które mogą być przeniesione do wyniku	-3 036	6 623
Różnice kursowe z przeliczenia	-3 036	8 617
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	-2 496
Podatek dochodowy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	-	475
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	27
Razem inne całkowite dochody po opodatkowaniu	-359	8 169
Całkowite dochody (straty) ogółem	65 773	-894 539
Przypadające na udziały niekontrolujące	1 172	-1 130
Przypadające na akcjonariuszy KOPEX S.A.	64 601	-893 409

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	31.12.2017	31.12.2016
Nota AKTYWA		
Aktywa trwałe	335 205	470 979
13. Wartości niematerialne	5 223	21 421
14. Rzeczowe aktywa trwałe	246 983	298 526
15. Nieruchomości inwestycyjne	34 820	31 971
16. Długoterminowe należności leasingowe	993	19 407
17. Pozostałe długoterminowe aktywa	39 427	83 348
10.2. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	7 759	16 306
Aktywa obrotowe	611 115	734 503
18. Zapasy	109 906	110 854
19. Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług	225 903	221 333
19. Krótkoterminowe pozostałe należności	52 447	138 315
16. Krótkoterminowe należności leasingowe	20 119	19 235
20. Udzielone pożyczki krótkoterminowe	8 001	8 040
Należności dotyczące bieżącego podatku dochodowego	1 376	8 136
20. Pozostałe aktywa finansowe	35 511	30 019
9.2. Aktywa z tytułu umów o usługi budowlane	11 532	89 836
20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	146 320	108 735
21. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	18 663	59 047
Aktywa razem	964 983	1 264 529

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ – ciąg dalszy

Nota	ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY	31.12.2017	31.12.2016
	Kapitał własny	271 180	202 428
22.1.	Kapitał zakładowy	74 333	74 333
	Akcje własne	-	-2 979
22.2.	Emisja akcji powyżej wartości nominalnej	-	417 330
	Kapitał z aktualizacji wyceny	-169	-169
22.3.	Różnice kursowe z przeliczenia	14 021	17 158
22.4.	Zyski zatrzymane / Zakumulowane straty	179 834	-305 234
	Kapitał udziałów niekontrolujących	3 161	1 989
	Zobowiązania długoterminowe	424 369	615 522
23.	Kredyty i pożyczki długoterminowe	399 479	574 438
24.	Długoterminowe pozostałe zobowiązania	47	95
25.	Długoterminowe zobowiązania leasingowe	10 865	24 210
10.2.	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 784	1 700
26.	Długoterminowa rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	9 968	13 675
27.	Pozostałe długoterminowe rezerwy na zobowiązania	1 226	1 025
28.	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	-	379
	Zobowiązania krótkoterminowe	257 682	412 917
23.	Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	68 036	641
24.	Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług	82 242	79 401
24.	Krótkoterminowe pozostałe zobowiązania	40 820	240 812
25.	Krótkoterminowe zobowiązania leasingowe	14 210	15 653
	Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	947	546
	Pozostałe zobowiązania finansowe	-	1 244
26.	Krótkoterminowa rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	9 177	14 298
27.	Pozostałe krótkoterminowe rezerwy na zobowiązania	28 008	45 751
28.	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	14 242	14 571
21.	Zobowiązania związane z aktywami trwałymi przeznaczonymi do sprzedaży	11 752	33 662
	Zobowiązania i kapitał własny, razem	964 983	1 264 529

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
PRZEŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	87 143	-724 853
Korekty o:		
Amortyzacja	106 271	174 823
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	39 289
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	-1 457	1 559
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	12 020	22 103
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	-3 740	8 629
Zmiana stanu rezerw	-24 046	32 814
Zmiana stanu zapasów	948	99 316
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	98 764	25 735
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań	-196 950	182 154
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych biernych	-1 563	-48 912
Zmiana stanu aktywów z tytułu umów o usługi budowlane	78 305	55 348
Zapłacony podatek dochodowy	-4 185	-5 755
Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych	-856	308 467
Odpisy aktualizujące pozostałe aktywa finansowe	-584	24 725
Utrata kontroli	-	4 102
Transakcje walutowe	-1 244	-794
Pozostałe korekty	-129	413
Przeływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	148 697	199 163
PRZEŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	12 069	20 548
Zbycie udziałów	9 700	11 659
Splata udzielonych pożyczek	10 940	12 921
Otrzymane odsetki	874	840
Sprzedaż aktywów finansowych	80 000	-
Inne wpływy	-	-461
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych*	-48 449	-100 662
Nabycie aktywów finansowych	-35 500	-80 000
Udzielone pożyczki	-108	-
Przeływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	29 526	-135 155
PRZEŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Kredyty i pożyczki	112 960	33 939
Otrzymane prowizje od poręczeń	100	84
Inne wpływy finansowe	381	-
Splaty kredytów i pożyczek	-224 933	-8 331
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	-2 899	-
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	-16 795	-20 544
Zapłacone odsetki	-8 026	-14 834
Zapłacone prowizje od kredytów i poręczeń	-1 222	-1 149
Inne wydatki finansowe	-2	992
Przeływy pieniężne netto z działalności finansowej	-140 436	-9 843
RAZEM PRZEŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	37 787	54 165
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:		
- bilansowa zmiana środków pieniężnych z działalności zaniechanej	-	-7 663
- bilansowa zmiana środków pieniężnych z działalności kontynuowanej	54 110	54 110
zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-202	-55
Środki pieniężne na początek okresu	108 735	62 288
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	146 320	108 735
- o ograniczonej możliwości dysponowania	300	300

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Emisja akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny			Różnice kursowe z przeliczenia	Zyski zatrzymane	Razem	Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	Kapitał własny razem
				Instrumenty zabezpieczające	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Podatek odroczony					
Saldo na 01.01.2017	74 333	-2 979	417 330	-	-169	-	17 158	-305 234	200 439	1 989	202 428
Całkowite dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-3 137	67 738	64 601	1 172	65 773
Podział zysku/Pokrycie straty	-	-	-417 330	-	-	-	-	417 330	-	-	-
Sprzedaż akcji własnych	-	2 979	-	-	-	-	-	-	2 979	-	2 979
Saldo na 31.12.2017	74 333	-	-	-	-169	-	14 021	179 834	268 019	3 161	271 180
Saldo na 01.01.2016	74 333	-2 979	1 054 942	2 496	-196	-475	8 396	-42 528	1 093 989	8 370	1 102 359
Całkowite dochody ogółem	-	-	-	-2 496	27	475	8 762	-900 177	-893 409	-1 130	-894 539
Dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	-20	-20	-5 251	-5 271
Pokrycie straty	-	-	-637 612	-	-	-	-	637 612	-	-	-
Połączenie jednostek pod wspólną kontrolą	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Darowizny	-	-	-	-	-	-	-	-122	-122	-	-122
Saldo na 31.12.2016	74 333	-2 979	417 330	-	-169	-	17 158	-305 234	200 439	1 989	202 428

ZASADY RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa Kopex („Grupa”) składa się z KOPEX S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”) i jej spółek zależnych (patrz Nota 2).

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Jednostka dominująca jest spółką akcyjną zarejestrowaną w dniu 3 stycznia 1994 roku w Sądzie Rejonowym w Katowicach Wydział VIII Gospodarczo-Rejestrowy pod numerem RHB 10375. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Katowicach Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, z dnia 11 lipca 2001 roku KOPEX S.A. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS - 0000026782. Czas trwania Spółki jest nieoznaczony. Siedziba spółki znajduje się w Katowicach przy ulicy Grabowej 1. Numer Regon KOPEX S.A. to: P-271981166.

Spółka jest notowana na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w systemie notowań ciągłych i została zaklasyfikowana do sektora przemysłu elektromaszynowego.

Działalność podstawowa Grupy skupia się na produkcji maszyn i urządzeń wykorzystywanych w przemyśle górniczym. Grupa jest producentem i dostawcą maszyn i urządzeń dla górnictwa węgla kamiennego, brunatnego i rud metali nieżelaznych oraz generalnym wykonawcą przedsięwzięć inwestycyjnych, oferującym pełną obsługę procesów inwestycyjnych w górnictwie.

Sprawozdanie finansowe za 2017 rok zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej.

Na dzień 31.12.2017r. oraz na dzień zatwierdzenia i publikacji niniejszego sprawozdania finansowego większościowy pakiet akcji Emitenta posiadał pan Tomasz Domogała poprzez TDJ Spółkę Akcyjną oraz jej spółki zależne, sprawując tym samym kontrolę nad Emitentem. Podmiotem bezpośrednio dominującym Spółki jest FAMUR S.A.

2. Spółki wchodzące w skład skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Nazwa jednostki zależnej	Metoda konsolidacji	Udział %
KOPEX S.A.	Pełna	
KOPEX CONSTRUCTION Sp. z o.o.	Pełna	100%
KOPEX – PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWY SZYBÓW S.A.	Pełna	95%
RELT Sp. z o.o. (dawniej: PBSz INWESTYCJE Sp. z o.o.)	Pełna	100%
HANSEN SICHERHEITSTECHNIK AG (Niemcy)	Pełna	100%
ELGÖR+HANSEN S.A.	Pełna	100%
KOPEX AFRICA (Pty) Ltd (RPA)	Pełna	100%
HANSEN and GENWEST (Pty) Ltd (RPA)	Pełna	74,90%
HANSEN CHINA Ltd (Chiny)	Pełna	100%
KOPEX MIN (Serbia)	Pełna	100%
KOPEX MIN-LIV (Serbia)	Pełna	100%
PT KOPEX MINING CONTRACTORS (Indonezja)	Pełna	100%
KOPEX SIBIR Sp. z o.o. (Rosja)	Pełna	100%
ŚLASKIE TOWARZYSTWO WIERTNICZE DALBIS Sp. z o.o.	Pełna	100%
KOPEX-EX-COAL Sp. z o.o.	Pełna	100%
TAIAN KOPEX COAL MINING EQUIPMENT SERVICE Co. Ltd (Chiny)	Pełna	100%
AIR RELIANT (Pty) Ltd (RPA)	Pełna	74,90%
KOPEX FINANCE & RESTRUCTURING Sp. z o. o.	Pełna	100%
PBSZ1 Sp. z o. o.	Pełna	100%

Konsolidacją nie objęto następujących spółek znajdujących się w procesie likwidacji lub upadłości:

WAMAG Sp. z o.o. w upadłości
A.C.N. 001 891 729 Pty Ltd w likwidacji (Australia)
KOPEX MIN-FITIP AD w likwidacji (Serbia)

W styczniu 2017 roku KOPEX S.A. zbyła 22.050 udziałów w spółce Kopex Foundry Sp. z o.o. Zbyte udziały stanowiły 100% kapitału zakładowego spółki Kopex Foundry Sp. z o.o. i dawały prawo do 22.050 głosów na zgromadzeniu wspólników, co stanowiło 100% wszystkich głosów.

Zapłata otrzymana: 7 000 tys. zł
Zbyte aktywa netto: 6.719 tys. zł
Wynik na utracie kontroli: 281 tys. zł.

Wynik na utracie kontroli ujęto w pozycji „Skonsolidowana strata netto z działalności zaniechanej”.

W dniu 06 października 2017 r. spółka zależna działająca pod firmą Kopex Australia Proprietary Limited ACN 130 648 314 (Kopex Australia) została wykreślona z rejestru spółek przez Australian Securities & Investments Commission (ASIC) – australijski organ rejestrowy spółek. W spółce Kopex Australia prowadzona była procedura „voluntary administration” zgodnie z przepisami prawa australijskiego. Tym samym spółka Kopex Australia zakończyła byt prawny. Wynik na utracie kontroli nad tą spółką zależną został rozpoznany w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2016 rok.

W sierpniu 2017 roku Spółka zbyła wszystkie posiadane udziały w spółce Tiefenbach Polska Sp. z o.o. w liczbie 49. Zbyte udziały stanowiły 49% kapitału zakładowego spółki Tiefenbach Polska Sp. z o.o.

Poza wyżej wymienionymi transakcjami stan Grupy nie uległ zmianie w stosunku do 31 grudnia 2016 roku.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu KOPEX S.A. na 31 grudnia 2017 roku wchodził:

Beata Zawiszowska	Prezes Zarządu
Bartosz Bielak	Wiceprezes Zarządu

W ciągu okresu sprawozdawczego i do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu Spółki nie zmienił się.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd 20 kwietnia 2018 roku.

5. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości, za wyjątkiem spółki zależnej Kopex-Ex-Coal Sp. z o.o. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży – wycenianych w wartości godziwej. Aktywa spółki Kopex-Ex-Coal zostały przeszacowane do wartości odzyskiwalnej metodą wartości skorygowanej aktywów netto.

5.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania MSSF, MSSF mające zastosowanie do tego sprawozdania finansowego nie różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

5.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy zostały przedstawione w złotych (PLN), które są również walutą funkcjonalną jednostki dominującej. Dla każdej z jednostek zależnych ustalana jest waluta funkcjonalna i aktywa oraz zobowiązania danej jednostki są mierzone w tej walucie funkcjonalnej. Dla celów sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego w walucie prezentacji Grupy tj. w PLN, dokonuje się przeliczenia poszczególnych pozycji sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych, dla których walutą funkcjonalną jest waluta inna niż PLN. Szczegółowy opis sposobu przeliczenia został zamieszczony w notcie nr 22.3

6. Szacunki i subiektywna ocena

6.1. Szacunki

Ze względu na to, iż wiele informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym nie może zostać wycenione w sposób precyzyjny, sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego wymaga od Zarządu Spółki dokonania szacunków. Zarząd weryfikuje przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości. Dlatego też szacunki dokonane na dzień 31.12.2017 roku mogą w przyszłości ulec zmianie. Główne szacunki zostały opisane w istotnych zasadach rachunkowości oraz zaprezentowane w następujących notach:

Nota	Szacunki	Rodzaj ujawnionej informacji
13. 14. 15.	Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych	Okres ekonomicznej użyteczności oraz metoda amortyzacji – Przyjęte zasady rachunkowości – punkt dot. wartości niematerialnych, środków trwałych oraz nieruchomości inwestycyjnych
19. 20.	Odpisy aktualizujące wartość pożyczek udzielonych i należności własnych	Metodologia przyjęta w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej – Przyjęte zasady rachunkowości – punkt dot. utraty wartości
10.	Podatek dochodowy	Założenie przyjęte w celu rozpoznania aktywów z tytułu podatku odroczonego oraz rezerw – Przyjęte zasady rachunkowości – punkt dot. aktywa i rezerwy na podatek dochodowy
26.	Świadczenia pracownicze	Rezerwy szacowane przez aktuarium – Przyjęte zasady rachunkowości – punkt dot. rezerw na zobowiązania.
34.	Wartość godziwa aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Model i założenia przyjęte dla wyceny wartości godziwej – Przyjęte zasady rachunkowości – punkt dot. instrumentów finansowych.
27.	Rezerwy	Rezerwy dotyczące zobowiązań, których kwota lub termin nie są pewne – Przyjęte zasady rachunkowości – punkt dot. rezerw na zobowiązania

9.2.	Umowa o usługi budowlane	Stopień zaawansowania realizacji umowy wyliczony procentowo jako iloraz kosztów faktycznie poniesionych do kosztów umowy – Przyjęte zasady rachunkowości – Umowy o usługi budowlane
29.	Zobowiązania warunkowe	Możliwy obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia oraz obecny obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest prawdopodobne, aby nastąpił wypływ środków albo kwoty

6.2. Subiektywna ocena

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje politykę rachunkowości, która zapewni, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać wiarygodne informacje prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiające sytuację majątkową i finansową Grupy, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne. Subiektywna ocena zostaje dokonana w taki sposób, aby sprawozdanie finansowe odzwierciedlało treść ekonomiczną transakcji, było obiektywne, sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny oraz kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

6.3. Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

7. Istotne zasady rachunkowości

7.1. Przyjęte zasady rachunkowości

Spółka stosuje następujące zasady wyceny aktywów i pasywów oraz zasady ustalania wyniku finansowego:

- Metody konsolidacji

KOPEX S.A. zgodnie z zapisami MSSF/MSR jako jednostka dominująca dokonuje konsolidacji tj. łączenia sprawozdań finansowych KOPEX S.A. ze sprawozdaniami finansowymi jednostek zależnych przez sumowanie odpowiednich pozycji sprawozdań finansowych, z uwzględnieniem niezbędnych wyłączeń i korekt.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest to sprawozdanie finansowe Grupy sporządzone w taki sposób, jakby było ono sprawozdaniem pojedynczej jednostki gospodarczej.

Udziały niekontrolujące prezentuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w ramach kapitału własnego jako oddzielną pozycję. Udziały w zysku lub stracie Grupy również prezentuje się w odrębnej pozycji.

Salda rozliczeń między spółkami Grupy, transakcje, przychody i koszty wyłącza się w całości.

W odrębnych pozycjach skonsolidowanego sprawozdania Grupa wykazuje udziały w jednostkach stowarzyszonych (takich na które KOPEX S.A. wywiera znaczący wpływ i w których jest znaczącym inwestorem). Udziały te wyceniane są metodą praw własności.

Metoda praw własności jest to metoda rozliczania, według której inwestycja, jest początkowo ujmowana według ceny nabycia, a następnie po dniu nabycia jej wartość jest korygowana odpowiednio o zmianę udziału Grupy w aktywach netto spółki. Udział Grupy w zysku lub stracie spółki, w której dokonano inwestycji wykazuje się w rachunku zysków i strat w odrębnej pozycji. Otrzymane wypłaty z zysku wypracowanego przez spółkę, w której dokonano inwestycji, obniżają wartość bilansową inwestycji. Korekta wartości bilansowej może być także konieczna ze względu na zmiany proporcji udziału Grupy w danej spółce, wynikające ze zmian w kapitale własnym spółki, które nie były ujmowane w rachunku zysków i strat, wówczas udział Grupy w tych zmianach ujęty zostaje w pozostałych kapitałach. Zmiany te mogą także wynikać z przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych i z tytułu różnic kursowych. Udział Grupy w tych zmianach wykazuje się bezpośrednio w jego kapitale własnym. Na dzień 31.12.2017r. w skład skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy nie wchodziły jednostki wyceniane metodą praw własności.

- Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Odpisywanie wartości składnika wartości niematerialnych rozkłada się równomiernie na przestrzeni jak najbardziej prawidłowo oszacowanego okresu jego użytkowania. Amortyzację rozpoczyna się w momencie, gdy składnik aktywów jest gotowy do użycia. Stosowana metoda odzwierciedla sposób konsumowania korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Wartości niematerialne, za wyjątkiem wartości firmy, amortyzowane są metodą liniową, według następujących zasad:

- licencje na użytkowanie programów komputerowych 10% - 30%
- programy komputerowe 20%
- inne wartości niematerialne – zgodnie z okresem trwania umowy lub szacowanego okresu użytkowania.

Wartości niematerialne o niskiej jednostkowej cenie nabycia (wartości początkowej poniżej 3,5 tys. zł) są odpisywane jednorazowo w koszty. Pozostałe wartości niematerialne amortyzowane są metodą liniową na przestrzeni jak najbardziej prawidłowo oszacowanego okresu jego użytkowania.

Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o istotnej wartości początkowej są weryfikowane co najmniej na koniec każdego roku obrotowego.

Amortyzacja wartości niematerialnych zawarta jest w następujących pozycjach rachunku zysków i strat: koszty wytworzenia sprzedanych produktów, koszty sprzedaży, koszty ogólnego zarządu.

- Wartość firmy

Wartość firmy stanowi nadwyżka wartości a) nad wartością b) gdzie:

a) stanowi sumę kwot:

- przekazanej zapłaty wycenianej zgodnie z MSSF 3, który generalnie wymaga wyceny według wartości godziwej. Jest to płatność transferowana czyli zapłata bez kosztów związanych z bezpośrednim przejęciem,
- kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej, które wycenia w wartości godziwej lub w wartości proporcjonalnego udziału niekontrolujących udziałów w możliwych do zidentyfikowanych aktywach netto jednostki przejmowanej,
- w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej,

b) kwotę netto ustalonej na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF 3.

Późniejsza wycena wartości firmy polega na testowaniu jej pod kątem utraty wartości i wykazywaniu w bilansie według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości, którą ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Celem przeprowadzenia testu na utratę wartości firmy, wartość firmy zostaje przyporządkowana do poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które zgodnie z oczekiwaniami, mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:

- odpowiadać najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze,

- być nie większy niż jeden segment działalności z definicją podstawowego lub uzupełniającego wzoru sprawozdawczości finansowej.

- Koszty prac badawczych i rozwojowych

Nakłady na prace badawcze ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Wydatki poniesione na projekty rozwojowe ujmuje się wtedy, gdy spełnione są kryteria aktywowania. Po początkowym ujęciu koszty prac rozwojowych pomniejsza się o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się metoda liniową w okresie przewidywanego uzyskiwania przychodów ze sprzedaży związanych z danym projektem.

- Środki trwałe

Początkową wartość rzeczowego majątku trwałego ustala się w cenie nabycia, a w przypadku wytworzenia środka trwałego we własnym zakresie w wysokości technicznego kosztu wytworzenia. Koszty finansowania zewnętrznego powstałe na skutek i w okresie realizacji inwestycji zwiększają cenę nabycia lub koszt wytworzenia. Wartość początkową środków trwałych powiększają nakłady poniesione na ich ulepszenie, jeżeli oczekuje się, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden okres oraz istnieje prawdopodobieństwo uzyskania korzyści ekonomicznych związanych z danym składnikiem aktywów. Jeżeli wartość końcowa składnika rzeczowych aktywów trwałych wzrasta do kwoty wyższej lub równej jego wartości bilansowej, wówczas zaprzestaje się amortyzowania tego składnika do czasu, gdy jego wartość końcowa spadnie poniżej wartości bilansowej. Wartość majątku trwałego podlega amortyzacji, uwzględniając planowany okres eksploatacji i wartość odzysku w przypadku likwidacji. Środki trwałe o niskiej wartości początkowej (poniżej 3,5 tys. zł) amortyzowane są jednorazowo w momencie przyjęcia do użytkowania.

Środki trwałe umarżane są według metody liniowej w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności. Wartość końcowa oraz okresy użytkowania poddawane są corocznym przeglądom i aktualizowane stosowaną w następnych okresach bilansową stawką amortyzacyjną.

Stawki amortyzacji stosowane dla środków trwałych są następujące:

- budynki i budowle – 2,5% - 4,5%,
- urządzenia techniczne i maszyny – 10% - 38,72%,
- kombajny górnice – umowny okres dzierżawy,
- środki transportu – 20% - 33,06%,
- pozostałe – 14% - 40%,
- prawo wieczystego użytkowania gruntu, zakupione na własność w okresie umownym w jakim można te prawa wykorzystywać.

Prawo wieczystego użytkowania gruntu, otrzymane nieodpłatnie od Skarbu Państwa ewidencjonuje się pozabilansowo.

Grunty własne nie podlegają umorzeniu.

- Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, dla których istnieje aktywny program znalezienia nabywcy oraz oczekuje się zakończenia planu sprzedaży w czasie jednego roku klasyfikuje się jako aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i zaprzestaje się ich amortyzacji.

- Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne – utrzymywane w celu osiągnięcia dochodów z dzierżawy lub/i przyrostu ich wartości – wyceniane są na dzień bilansowy według ceny nabycia pomniejszonej o dotychczasowe odpisy amortyzacyjne. Okres i metoda amortyzacji nieruchomości inwestycyjnych o istotnej wartości początkowej weryfikowane są co najmniej na koniec każdego roku obrotowego pod względem przewidywanej ekonomicznej użyteczności. Nieruchomości inwestycyjne umarżane są według metody liniowej począwszy od miesiąca następnego po miesiącu przyjęcia do eksploatacji w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności. Stawki amortyzacji stosowane dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:

- budynki i budowle – 2,5% - 4,5%,
  - prawo wieczystego użytkowania gruntu, zakupione na własność w okresie umownym w jakim można te prawa wykorzystywać.
- Grunty własne nie podlegają umorzeniu.

- Środki trwale w budowie

Na dzień bilansowy środki trwale w budowie wycenia się w wysokości ogółu kosztów poniesionych w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

- Leasing

- Leasing finansowy

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. W przypadku, gdy jednostka jest stroną umowy leasingu finansowego jako leasingobiorca, na dzień rozpoczęcia leasingu ujmuje aktywne będące przedmiotem umowy leasingowej oraz zobowiązania z tytułu leasingu w kwocie równej wartości godziwej lub w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej. Następnie przedmiot umowy leasingowej amortyzuje się na takich samych zasadach jak inne rzeczowe aktywa trwałe. Przy braku wystarczającej pewności, że jednostka uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów amortyzuje się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania. Koszty finansowe rozlicza się w taki sposób na poszczególne okresy objęte okresem leasingu, aby uzyskać stałą okresową stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania. Zobowiązania z tytułu umowy leasingu prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w odrębnej pozycji pasywów w podziale na długo i krótkoterminowe. Koszty finansowe ujmowane są w rachunku zysków i strat w kosztach finansowych w pozycji „Odsetki”. W przypadku, gdy jednostka jest stroną umowy leasingu finansowego jako leasingodawca, w sprawozdaniu z sytuacji finansowej należności z tego tytułu prezentowane są w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, tj. w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, w odrębnej pozycji w podziale na długoterminowe i krótkoterminowe. Dochody finansowe ujmowane są racjonalnie i systematycznie, w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu z inwestycji. Dochody finansowe ujmowane są w rachunku zysków i strat w przychodach finansowych w pozycji „Odsetki”.

- Leasing operacyjny

Umowa leasingowa jest zaliczana do leasingu operacyjnego jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. W przypadku, gdy jednostka jest stroną umowy leasingu operacyjnego jako leasingobiorca opłaty z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje jako koszty liniową przez okres leasingu, chyba że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez jednostkę. W przypadku, gdy jednostka jest stroną umowy leasingu operacyjnego jako leasingodawca, prezentuje aktywne oddane w leasing operacyjny zgodnie z charakterem tego aktywa, a dochody ujmuje metodą liniową przez okres leasingu, chyba że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedlałoby sposób rozłożenia w czasie zmniejszania się korzyści czerpanych z oddanego w leasing składnika aktywów. W sprawozdaniu finansowym jednostka dokonuje ujawnień dotyczących leasingu wymaganych przez MSSF/MSR.

- Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe zaklasyfikowano do następujących kategorii:

- Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy
- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności
- Pożyczki i należności finansowe
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
- Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy
- Pozostałe zobowiązania finansowe
- Instrumenty pochodne dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

obejmują aktywa nabyte w celu szybkiej odsprzedaży w krótkim terminie oraz inne aktywa finansowe stanowiące część portfela podobnych aktywów, co do których istnieje duże prawdopodobieństwo realizacji w krótkim terminie zakładanych korzyści

ekonomicznych oraz te aktywa finansowe, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, jeśli prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji. W momencie początkowego ujęcia wycenia się je w wartości godziwej bez powiększenia o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji tych instrumentów. Po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, a skutki wyceny prezentowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe zyski (straty)”, za wyjątkiem transakcji walutowych, dla których nie jest prowadzona rachunkowość zabezpieczeń, a które zawarto celem zabezpieczenia spłaty pożyczki lub kredytu; wycena takich transakcji odnoszona jest w rachunku zysków i strat w pozycję „Przychody finansowe – różnice kursowe” lub „Koszty finansowe – różnice kursowe”.

Do takich aktywów finansowych Grupa w szczególności zalicza:

- instrumenty pochodne dla których nie jest prowadzona rachunkowość zabezpieczeń – w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane w pozycji aktywów obrotowych: „Pochodne instrumenty finansowe”. Wycena takich instrumentów, jak również ich realizacja odnoszona jest w rachunku zysków i strat w pozycję „Pozostałe zyski (straty)”, za wyjątkiem transakcji walutowych, które zawarto celem zabezpieczenia spłaty pożyczki lub kredytu; wycena takich transakcji odnoszona jest w rachunku zysków i strat w pozycję „Przychody finansowe – różnice kursowe” lub „Koszty finansowe – różnice kursowe”.
- udziały i akcje w podmiotach nie będących podmiotami zależnymi i stowarzyszonymi, z zamiarem ich szybkiej odsprzedaży – w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane w pozycji aktywów obrotowych: „Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy”. Skutki wyceny takich aktywów finansowych oraz wynik na ich sprzedaży odnoszone są w pozycję rachunku zysków i strat „Pozostałe zyski (straty)”.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

obejmują aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, ale charakteryzujące się określonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, a także ustalonym terminem wymagalności, pod warunkiem iż jednostka ma nie tylko zamiar utrzymania ich do terminu wymagalności, ale jest w stanie ten zamiar zrealizować, inne niż wyznaczone przez jednostkę przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub spełniające definicję pożyczek i należności. W momencie początkowego ujęcia wycenia się je w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów.

Po początkowym ujęciu inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Skutek wyceny odnoszony jest w pozycję rachunku zysków i strat „Pozostałe zyski (straty)”

Aktywa te Grupa prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w podziale na długoterminowe i krótkoterminowe w tych samych pozycjach, co udzielone pożyczki.

Pożyczki i należności finansowe

są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku. W momencie początkowego ujęcia pożyczki i należności wycenia się w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem pożyczek i należności o terminie wymagalności poniżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego, które ujmują się w wartości należnej zapłaty. Skutek wyceny odnoszony jest w „Pozostałe zyski (straty)”.

Do kategorii pożyczek i należności jednostka zalicza:

- należności z tytułu dostaw i usług – prezentowane w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej jako aktywa obrotowe;
- pozostałe należności finansowe, w szczególności należności: pracownicze, z tytułu sprzedaży aktywów finansowych, z tytułu dywidend, ze sprzedaży środków trwałych – prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe długoterminowe aktywa” (z terminem wymagalności powyżej 12 miesięcy) i w pozycji „Krótkoterminowe pozostałe należności” (z terminem wymagalności do 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego).
- udzielone pożyczki – prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w podziale na długoterminowe (w części z terminem wymagalności powyżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego) i krótkoterminowe (w części z terminem wymagalności poniżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego), odpowiednio w pozycjach: „Pozostałe długoterminowe aktywa” oraz „Udzielone pożyczki krótkoterminowe”.

Pożyczki i należności finansowe wyrażone w walutach obcych wycenia się na dzień sprawozdawczy po kursie średnim, ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień. Różnice kursowe od należności finansowych wyrażonych

w walutach obcych powstałe na dzień wyceny i przy zapłacie zalicza się do „Pozostałych zysków (strat)”. Różnice kursowe od pożyczek ujmuje się w Przychodach finansowych lub Kosztach finansowych w pozycji „Różnice kursowe”.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie będące: pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do terminu wymagalności ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy. W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów. Po początkowym ujęciu są one wyceniane w wartości godziwej, a skutki tej wyceny ujmowane są w innych całkowitych dochodach, powiększając lub pomniejszając kapitał z aktualizacji wyceny. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości oraz różnice kursowe są ujmowane w rachunku wyników. W momencie wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach przenosi się z kapitału własnego do zysków lub strat. Dla aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które nie mają ustalonego terminu wymagalności i nie jest możliwe ustalenie ich wartości godziwej, wyceny dokonuje się w cenie nabycia.

Do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży jednostka zalicza w szczególności udziały i akcje w jednostkach nie będących podmiotami zależnymi lub stowarzyszonymi, zakupionych bez zamiaru szybkiej odsprzedaży – prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w odrębnej pozycji w podziale na długoterminowe i krótkoterminowe.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

obejmują zobowiązania zaciągnięte w celu szybkiej odsprzedaży w krótkim terminie, stanowiące część portfela podobnych instrumentów finansowych, co do których istnieje duże prawdopodobieństwo realizacji w krótkim terminie na niekorzystnych warunkach oraz te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, jeśli prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji. W momencie początkowego ujęcia wycenia się je w wartości godziwej bez powiększenia o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji tych instrumentów. Po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, a skutki wyceny prezentowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe zyski (straty)”, za wyjątkiem transakcji walutowych, dla których nie jest prowadzona rachunkowość zabezpieczeń, a które zawarto celem zabezpieczenia spłaty pożyczki lub kredytu; wycena takich transakcji odnoszona jest w rachunku zysków i strat w pozycję „Przychody finansowe – różnice kursowe” lub „Koszty finansowe – różnice kursowe”.

Do takich zobowiązań finansowych Grupa w szczególności zalicza:

- instrumenty pochodne dla których nie jest prowadzona rachunkowość zabezpieczeń – w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane w pozycji zobowiązań krótkoterminowych: „Pochodne instrumenty finansowe”. Realizacja instrumentu pochodnego odnoszona jest w te same pozycje rachunku zysków i strat, co jego wycena.

Pozostałe zobowiązania finansowe

Jednostka kwalifikuje do tej kategorii zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy. W momencie początkowego ujęcia ujmuje się je w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej za wyjątkiem zobowiązań finansowych krótkoterminowych, które ujmuje się w kwocie wymagającej zapłaty.

Do pozostałych zobowiązań finansowych jednostka zalicza w szczególności:

- kredyty i otrzymane pożyczki – prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Kredyty i pożyczki długoterminowe” (w części z terminem spłaty powyżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego) oraz w pozycji „Kredyty i pożyczki krótkoterminowe” (w części z terminem spłaty do 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego),

- zobowiązania z tytułu dostaw i usług prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w odrębnej pozycji jako zobowiązania krótkoterminowe,

- pozostałe zobowiązania finansowe, w szczególności zobowiązania: pracownicze, z tytułu zakupu środków trwałych – prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach: „Długoterminowe pozostałe zobowiązania” – dla zobowiązań z terminem spłaty powyżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego oraz „Krótkoterminowe pozostałe zobowiązania” – dla zobowiązań z terminem spłaty do 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Instrumenty pochodne dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń

są to instrumenty wyznaczone, zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, których wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy środków pieniężnych służą zrównoważeniu zmiany wartości godziwej lub przepływów środków pieniężnych zabezpieczanej pozycji.

Jednostka może stosować rachunkowość zabezpieczeń, gdy spełnione są wszystkie warunki wymienione w MSSF/MSR, tj.:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne,
- dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia jest wysoce prawdopodobna oraz podlega zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które mogą wpłynąć na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane, a efektywność zabezpieczenia jest zachowana we wszystkich okresach sprawozdawczych.

Instrumenty pochodne, dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń są zaprezentowane w aktywach lub zobowiązaniach – odpowiednio dla wartości wyceny instrumentu dodatniej oraz ujemnej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”.

Przeszacowanie wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego odnosi się:

- w zyski lub straty – w przypadku instrumentów zabezpieczających wartość godziwą
- w inne całkowite dochody – w przypadku instrumentów zabezpieczających przyszłe przepływy środków pieniężnych powiększając lub pomniejszając kapitał z aktualizacji wyceny (w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie)
- w zyski lub straty – w przypadku instrumentów zabezpieczających przyszłe przepływy środków pieniężnych (w części stanowiącej nieefektywne zabezpieczenie) w pozycji „Pozostałe zyski (straty)”.

Przy zabezpieczeniu przyszłych przepływów środków pieniężnych, jeśli zabezpieczana planowana transakcja wpływa na wynik finansowy to związane pozycją zabezpieczającą zyski lub straty, które były ujęte bezpośrednio w kapitale własnym przenosi się w tym samym okresie lub okresach do tej samej pozycji rachunku zysków i strat, w którą odniesiona jest pozycja zabezpieczana. Realizacja planowanej transakcji niosącej za sobą realizację instrumentu zabezpieczającego skutkuje ujęciem wyniku zrealizowanego instrumentu zabezpieczającego w tą samą pozycję rachunku zysków i strat, w którą odniesiona jest pozycja zabezpieczana.

Jednostka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, w każdym z następujących przypadków:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany;
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wymienione w MSSF/MSR,
- jednostka unieważnia powiązanie zabezpieczające,

w takich przypadkach skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, które ujęto w innych całkowitych dochodach przez okres w którym zabezpieczenie było efektywne, pozostają dalej w kapitale własnym w pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny”, aż do momentu zajścia planowanej transakcji;

- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji – w takim przypadku wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym ujęte w innych całkowitych dochodach przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne ujmuje się w pozycji „Pozostałe zyski (straty)”.

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń udziałów w aktywach netto podmiotów zagranicznych.

Utrata wartości

Grupa ocenia na każdy dzień sprawozdawczy, czy nie ma obiektywnych dowodów na zaistnienie utraty wartości aktywa finansowego lub grupy aktywów finansowych. Dla każdej znaczącej klasy aktywów finansowych, Grupa ujawnia charakter i kwotę każdej straty odniesionej na wynik finansowy, spowodowanej utratą wartości przez ten składnik.

Aktywo finansowe lub grupa aktywów utraci na wartości i Grupa poniesie stratę z tytułu utraty wartości jedynie, gdy istnieją obiektywne dowody trwałej utraty wartości jako efekt jednego lub większej liczby zdarzeń, zaszytych po pierwotnym ujęciu, a mających wpływ na przewidywane przyszłe przepływy pieniężne aktywa finansowego lub grupy aktywów finansowych, które

można w wiarygodny sposób zmierzyć. Przewidywane straty wynikające z przyszłych zdarzeń, niezależnie od tego jak prawdopodobne, nie są ujmowane. Obiektywne dowody na utratę wartości obejmują dane możliwe do zaobserwowania przez posiadacza aktywa o następujących zdarzeniach powodujących utratę wartości:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- niedotrzymanie warunków umowy np. dotyczy płatności odsetek lub spłaty kapitału,
- udzielanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę udogodnień wskutek ekonomicznych lub prawnych przyczyn odnoszących się do trudności finansowych pożyczkobiorcy, które w normalnych warunkach nie byłyby udzielone;
- staje się prawdopodobne, że pożyczkobiorca upadnie lub podlegać będzie restrukturyzacji zadłużenia;
- utrata aktywnego rynku dla tego aktywa finansowego spowodowana trudnościami finansowymi;
- możliwe do zaobserwowania dane wskazujące możliwy do określenia spadek przyszłych przepływów pieniężnych z grupy aktywów finansowych od momentu pierwotnego ujęcia, chociaż spadek nie wynika jeszcze z utraty wartości poszczególnych aktywów w tej grupie. Obejmują one: negatywne zmiany w statusie płatniczym pożyczkobiorców w grupie (zwiększona liczba opóźnionych płatności) lub krajowe lub lokalne uwarunkowania ekonomiczne wpływające na niedotrzymanie warunków umownych w grupie aktywów (wzrost bezrobocia, spadek cen nieruchomości).

- Zapasy

Zapasy wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też w wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego która z nich jest niższa. Na dzień bilansowy dokonuje się odpisów aktualizujących wartość zapasów jeżeli wystąpią przyczyny uzasadniające ich dokonanie. Odpisy zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych. Na dzień bilansowy zapasy wykazuje się w cenie nabycia pomniejszonej o utworzone odpisy aktualizujące. Grupa dokonuje rozchodu zapasów według następujących metod:

- materiały według metody średniej ważonej,
- materiały zakupione dla konkretnego zlecenia oraz towary w drodze szczegółowej identyfikacji rzeczywistych cen tych składników, niezależnie od daty ich zakupu lub wytworzenia.

- Środki pieniężne

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej. Wyrażone w walutach obcych środki pieniężne wycenia się na dzień bilansowy po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez NBP na ten dzień. Różnice kursowe odnosi się na przychody lub koszty finansowe.

- Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe czynne dokonywane są, jeżeli koszty poniesione dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Tytuły czynnych rozliczeń międzyokresowych, które nie dotyczą normalnego cyklu działalności operacyjnej Spółki, a ich okres rozliczenia nastąpi w czasie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego, wykazywane są w pozycji „Pozostałe długoterminowe aktywa”. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe prezentowane są w pozycji „Krótkoterminowe pozostałe należności”.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne

są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą. Mimo iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty, stopień niepewności jest mniejszy niż w przypadku rezerw. Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów jednostka zalicza planowane koszty badania sprawozdania finansowego, wartość wykonanych na rzecz Spółki świadczeń, które nie zostały zafakturowane, a na mocy umowy wykonawca nie był zobowiązany do jej zafakturowania, koszty z tytułu opłat za emisję zanieczyszczeń, koszty bieżącego okresu udokumentowane fakturą w następnym okresie. Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne wykazuje się w pasywach w zobowiązaniach krótkoterminowych w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe”.

- Kapitały własne

Kapitał własny obejmuje kapitał zakładowy (akcyjny), kapitał zapasowy i rezerwy, kapitał z aktualizacji wyceny, zysk (stratę) netto danego okresu i niepodzielony wynik z lat ubiegłych.

Kapitał podstawowy wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze handlowym. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wpłaty na poczet kapitału. Akcjonariusze mogą zwiększać lub zmniejszać kapitał zgodnie z Kodeksem Handlowym. Jeżeli zwiększenie następuje na skutek podwyższenia kapitału, księgowane jest dopiero pod datą zarejestrowania zmiany przez sąd.

Wycena kapitału podstawowego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej następuje w wartości nominalnej.

Akcje własne są ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w cenie nabycia jako pomniejszenie kapitału własnego. W przypadku sprzedaży, emisji lub umorzenia akcji własnych, w ramach zysków i strat nie są wykazywane żadne zyski ani straty.

- Rezerwy na zobowiązania

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty nie są pewne.

Rezerwę tworzy się, gdy:

- a) na Spółce ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych,
  - b) prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne,
  - c) można oszacować wiarygodnie kwotę tego obowiązku
- Jeśli warunki te nie są spełnione, rezerwy nie tworzy się.

Wysokość rezerw powinna być jak najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia istniejącego obowiązku na dzień sprawozdawczy, czyli:

- a) kwotą – jaką zgodnie z racjonalnymi przesłankami Grupa zapłaciłaby w ramach wypełnienia obowiązku na dzień sprawozdawczy lub,
  - b) kwotą, jaką zapłaciłaby na rzecz strony trzeciej w zamian za przejęcie na siebie obowiązku w tym samym terminie.
- Rezerwę wycenia się uwzględniając ryzyko i niepewność. Jeśli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które będą niezbędne do wypełnienia obowiązku. Szacunki wyniku oraz skutku finansowego są dokonywane na drodze osądu kierownictwa Spółki, wspomaganego dotychczasowymi doświadczeniami dotyczącymi podobnych transakcji oraz ewentualnie raportami niezależnych ekspertów. Do niepewności dotyczącej kwoty, na jaką należy utworzyć rezerwę podchodzi się z wykorzystaniem różnych środków w zależności od okoliczności.

Rezerwy tworzone są na takie tytuły jak:

- przewidywane straty dotyczące realizowanych kontraktów,
- udzielone gwarancje i poręczenia,
- skutki toczącego się postępowania sądowego i odwoławczego,
- przyszłe zobowiązania związane z restrukturyzacją.

- Rezerwa na świadczenia pracownicze

W Grupie wypłacane są świadczenia z tytułu jednorazowych odpraw emerytalno-rentowych, odpraw pośmiertnych, zgodnie z zakładowymi układem zbiorowym pracy i regulaminami wynagradzania.

Zgodnie z MSR 19 rezerwy na świadczenia pracownicze są szacowane metodami aktuarialnymi przez niezależnego aktuarusza.

Koszty z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia Grupa ujmuje w następujący sposób:

- w wyniku: koszty bieżącego zatrudnienia, koszty przeszłego zatrudnienia, odsetki netto od zobowiązań z tytułu określonych świadczeń;
- w pozostałych całkowitych dochodach: zyski i straty aktuarialne z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia.

W pozycji „Rezerwy na świadczenia pracownicze” Grupa ujmuje również rozliczenia międzyokresowe bierne na niewykorzystane urlopy pracownicze, należne premie oraz nagrody jubileuszowe, jeśli istnieje obowiązek – zarówno obligatoryjny jak i zwyczajowy – ich wypłaty.

- Aktywa i rezerwa na podatek dochodowy

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, podmiot tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, którego jest podatnikiem.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się, przy uwzględnieniu zasady ostrożności w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego ze względu na:

- ujemne różnice przejściowe,
- przeniesienie na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych
- przeniesienie na kolejny okres niewykorzystanych ulg podatkowych.

Ujemne różnice przejściowe powodują powstanie kwot podlegających odliczeniu podatkowemu w toku ustalania zysku do opodatkowania (straty podatkowej) w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowana lub rozliczona. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie zysk do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się w wysokości kwot podlegających zwrotowi od władz podatkowych zgodnie z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub obowiązywały faktycznie na dzień sprawozdawczy.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości. Rezerwa jest wyceniana zgodnie z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy rezerwa zostanie rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub obowiązywały faktycznie na dzień sprawozdawczy.

Rezerwę na podatek dochodowy i aktywowany podatek dochodowy tworzy się tylko w stosunku do korekt o charakterze przejściowym.

Podatek odroczonego ujmuje się poza rachunkiem zysków i strat, jeżeli podatek dotyczy pozycji, które w tym samym lub innym okresie zostały ujęte poza rachunkiem zysków i strat. Jeżeli dotyczy pozycji, które w tym samym lub w innym okresie zostały ujęte w pozostałych całkowitych dochodach, to podatek odroczonego ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Jeżeli dotyczy pozycji, które zostały ujęte bezpośrednio w kapitale własnym, podatek odroczonego ujmuje się w kapitale własnym.

- Przychody

Przychody są wpływami korzyści ekonomicznych brutto danego okresu, powstałymi w wyniku zwykłej działalności gospodarczej podmiotu, skutkującymi zwiększeniem kapitału własnego, innymi niż zwiększenie kapitału wynikającego z wpłat udziałowców. Przychody i koszty tej samej transakcji ujmowane są równolegle.

Przychody są ujmowane w momencie, kiedy staje się prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można w wiarygodny sposób określić. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług oraz ewentualne rabaty i opusty.

Przychody ze sprzedaży aktywów są ujmowane w momencie dostawy oraz gdy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności aktywów zostały przekazane nabywcy.

Przychody ze świadczenia usług (z wyjątkiem umów o usługi budowlane) są rozpoznawane w momencie świadczenia usług stronie trzeciej.

Przychody z tytułu dywidend są wykazywane w momencie przyznania Spółce prawa do wypłaty dywidendy w Pozostałych przychodach.

- Dotacje rządowe

Dotacje rządowe, łącznie z niepieniężnymi dotacjami wykazywanymi w wartości godziwej ujmuje się wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że:

- Grupa spełni warunki związane z dotacjami,

– dotacje będą otrzymane.

Pojęcie rząd odnosi się do rządu, instytucji rządowych, agencji rządowych oraz innych podobnych organów lokalnych, krajowych lub międzynarodowych. Dotacje rządowe ujmują się w systematyczny sposób jako przychód w poszczególnych okresach, aby zapewnić ich współmierność z odpowiednimi kosztami, które dotacje mają skompensować. Dotacje nie zwiększają bezpośrednio kapitału własnego. Dotacje rządowe, która staje się należna jako forma rekompensaty za już poniesione koszty lub straty lub przyznana Grupie celem udzielenia jej natychmiastowego finansowego wsparcia, bez towarzyszących przyszłych kosztów, ujmują się jako przychód w okresie, w którym stała się należna. Dotacje rządowe podlegające spłatom są ujmowane jako zmiana wielkości szacunkowych. Oznacza to, że spłata dotacji odnoszona jest w pierwszej kolejności na nierozliczone saldo przychodów przyszłych okresów. Pozostała część odnoszona jest w koszty bieżącego okresu. Standard nie rozstrzyga zagadnienia dotacji unijnych. Grupa traktuje dotacje unijne na równi z dotacjami rządowymi.

- Umowy o usługi budowlane

Umowy o usługi budowlane obejmują indywidualnie zawarte umowy o budowę składnika aktywów lub zespołu aktywów, pozostających ze sobą w ścisłym związku lub zależności z uwagi na projekt, technologię i spełniane funkcje lub ostateczne przeznaczenie bądź wykorzystanie.

W szczególności obejmują one dostawy kompleksów ścianowych, pionowe i poziome roboty górnicze oraz dostawę maszyn i urządzeń, takich jak przenośniki, kombajny o dużym stopniu dostosowania do wymagań klienta oraz obudowy zmechanizowane.

Większość umów jest zawieranych w cenach stałych i są rozliczane metodą stopnia zaawansowania umowy.

Stopień zaawansowania realizacji umowy wylicza się jako procentowo wyrażony iloraz kosztów faktycznie poniesionych, udokumentowanych właściwymi dokumentami księgowymi oraz szacowanych, łącznych kosztów umowy.

Grupa rozpoznaje koszty prowizji agencyjnych związanych z realizowanymi kontraktami proporcjonalnie do stopnia zaawansowania umowy.

Przychody całkowite z umowy zawierają początkową kwotę przychodów ustaloną w umowie oraz zmiany dokonywane w trakcie trwania umowy, rozszczenia oraz premie.

Zmiany w przychodach z umowy są uwzględniane jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że zostaną zaakceptowane przez odbiorcę usług oraz że możliwe jest wiarygodne ustalenie ich wartości. Przychody z umów wycenia się w wartości godziwej otrzymanej lub należnej zapłaty. Na całkowity koszt umowy składają się koszty odnoszące się bezpośrednio do konkretnej umowy, koszty ogólnie powiązane z działalnością wynikającą z umowy, a które mogą być przyporządkowane do konkretnej umowy oraz inne koszty, którymi zgodnie z warunkami umowy można obciążyć odbiorcę usług. Okresowo, nie rzadziej jednak niż na dzień sprawozdawczy, dokonuje się przeglądu i aktualizacji całkowitych kosztów i przychodów z tytułu realizacji umowy oraz zawsze, w przypadku istotnych zmian w szacunkach przychodów lub kosztów realizacji umowy. Skutki zmian szacunków przychodów i kosztów związanych z umową oraz skutki zmian szacunków w wyniku umowy ujmują się jako zmianę wartości szacunkowej. Zmienione szacunki stosuje się do określenia wysokości przychodów i kosztów ujętych w wyniku w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiła zmiana oraz w okresach następnym. Przychód na koniec okresu sprawozdawczego ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania realizacji umowy, po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w poprzednich okresach sprawozdawczych.

Jeżeli oszacowane całkowite i ostateczne przychody i koszty dotyczące realizowanej umowy o usługę budowlaną wskazują na stratę, to w tym przypadku na całość straty tworzy się rezerwę w ciężar kosztów.

Przychody z realizowanych kontraktów wykazywane są w odniesieniu do stopnia realizacji umowy, a powstałe różnice z wyceny ujmowane są następująco:

- nadwyżka ustalonych z wyceny narastająco przychodów nad sumą ujętych strat i należności uwarunkowanych wykonaniem umowy (częściowe przychody fakturowane) zarachowywana jest w pozycji krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych i prezentowana w aktywach w pozycji „Aktywa z tytułu umów o usługi budowlane”.

- nadwyżka ujętych strat i należności uwarunkowanych wykonaniem umowy (częściowe przychody fakturowane) nad ustalonymi z wyceny narastająco przychodami zarachowywana jest w pozycji krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych biernych i prezentowana w pasywach w pozycji – „Pozostałe zobowiązania”.

7.2. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, za wyjątkiem przedstawionych poniżej.

7.2.1. Zmiany do MSSF

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, za wyjątkiem przedstawionych poniżej. Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Grupę:

- Zmiany do MSR 12 - Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w odniesieniu do niezrealizowanych strat

Zmiany doprecyzowują kwestie związane z powstawaniem ujemnych różnic przejściowych w przypadku instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej, oszacowaniem prawdopodobnego przyszłego dochodu do opodatkowania oraz oceną, czy wypracowany dochód pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych. Zmiany mają zastosowanie retrospektywne.

- Zmiany do MSR 7 Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji

Zmiany zobowiązują jednostkę do ujawnienia informacji, które umożliwiają użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian zobowiązań wynikających z działalności finansowej. Nie jest wymagane przedstawienie informacji porównawczych za poprzednie okresy.

- Zmiany MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016

Zmiany doprecyzowują, że wymogi określone w standardzie mają zastosowanie także do udziałów jednostki w jednostkach zależnych, wspólnych ustaleniach umownych (tj. wspólnych działaniach lub wspólnych przedsięwzięciach), jednostkach stowarzyszonych lub jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, które zostały sklasyfikowane (lub włączone do grupy do zbycia, która została sklasyfikowana) jako przeznaczone do sprzedaży lub jako działalność zaniechana zgodnie z MSSF 5 Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane, lecz dotychczas nie weszły w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

7.3. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jednak nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzenia standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później. Spółka nie przewiduje istotnego wpływu nowego standardu na sprawozdanie finansowe,
- Zmiany do MSSF 4 Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano 12 września 2016 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej i zaliczki (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 40: Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później,
- KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 9 Kontrakty z cechami przedpłat z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

7.3.1. Wdrożenie MSSF 15

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 Przychody z umów z klientami („MSSF 15”), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmują się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługują jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Nowy standard zastąpi wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku i później.

Grupa planuje zastosować MSSF 15 od dnia wejścia w życie standardu, z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej. Grupa prowadzi działalność w obszarze produkcji i sprzedaży maszyn oraz jest generalnym wykonawcą przedsięwzięć inwestycyjnych, oferującym pełną obsługę procesów inwestycyjnych w górnictwie

- Sprzedaż towarów

Grupa ocenia, że wpływ przyjęcia MSSF 15 na ujmowanie przychodów oraz wyniki finansowe Grupy z tytułu takich umów nie będzie istotny. Przychód będzie rozpoznawany w określonym momencie, tj. gdy klient uzyska kontrolę nad towarem.

W ramach oceny wpływu wprowadzenia MSSF 15, Grupa rozważyła m.in. następujące aspekty:

- a) Wynagrodzenie zmienne - Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z udzielaniem upustów, rabatów, nakładaniem kar. Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.
- b) Gwarancje - Grupa udziela gwarancji na sprzedawane towary. Zazwyczaj gwarancje stanowią zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją i nie stanowią dodatkowej usługi. W konsekwencji, większość istniejących gwarancji będzie dalej ujmowana zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe.
- c) Sprzedaż pakietu dóbr i usług lub pakietu kilku usług, świadczonych w różnym okresie - Zgodnie z MSSF 15, cenę transakcyjną przypisuje się do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia na podstawie proporcjonalnej indywidualnej ceny sprzedaży. Grupa ocenia, że w wyniku przyjęcia MSSF 15 przypisanie ceny transakcyjnej do dóbr i usług w ramach pakietu, a w konsekwencji ujęcie przychodu, nie ulegnie istotnej zmianie. Umowy z klientami, zawierane przez Grupę są konstruowane w oparciu o fakt iż jej przedmiot jest dostosowywany do indywidualnego zapotrzebowania zamawiającego, a także ma charakter nieodwołalny. W konsekwencji Grupa przenosi kontrolę i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu. A zatem zgodnie z MSSF 15, Grupa będzie kontynuowała ujmowanie przychodów ze sprzedaży usług w miarę upływu czasu. Grupa rozpoznaje przychody zgodnie z metodą stopnia zaawansowania, w korespondencji z pozycją „Aktywa z tytułu umów o usługi budowlane”. Zgodnie z MSSF 15, jeśli jednostka spełnia zobowiązanie, dokonując przekazania dóbr lub usług klientowi, zanim klient zapłaci wynagrodzenie lub przed terminem jego wymagalności, jednostka przedstawia umowę jako składnik aktywów z tytułu umowy, z wyłączeniem wszelkich kwot przedstawianych jako należności.
- d) Zaliczki otrzymane od klientów - Grupa prezentuje zaliczki otrzymane od klientów w pozycji „Pozostałe zobowiązania niefinansowe”. Zgodnie z obecną polityką (zasadami) rachunkowości Grupa nie ujmuje kosztów z tytułu odsetek od otrzymanych zaliczek, w tym długoterminowych. Zgodnie z MSSF 15, Grupa ocenia czy umowa zawiera istotny element finansowania. Grupa zdecydowała się skorzystać z praktycznego rozwiązania, zgodnie z którym nie koryguje przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeśli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok. Dlatego też, dla krótkoterminowych zaliczek Grupa nie będzie wydzielala istotnego elementu finansowania. W przypadku umów z klientami, dla których okres pomiędzy przekazaniem przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi a momentem zapłaty za dobro lub usługę przekracza jeden rok Grupa ocenia, że umowy zawierają istotny element finansowania. W Grupie sytuacje takie nie występują, w związku z czym wpływ przyjęcia MSSF 15 w tym względzie będzie nieistotny.
- e) Wymogi w zakresie prezentacji i ujawniania informacji - MSSF 15 wprowadza nowe wymogi w zakresie prezentacji i ujawnień. Grupa ocenia, że wpływ niektórych z tych ujawnień będzie istotny. W szczególności Grupa oczekuje dodatkowych ujawnień dotyczących znaczących osądów i zmian tych osądów. Dodatkowo, zgodnie z wymogami MSSF 15, Grupa przedstawia ujęte przychody z tytułu umów z klientami w podziale na kategorie, które odzwierciedlają sposób, w jaki czynniki ekonomiczne wpływają na charakter, kwotę, termin płatności oraz niepewność przychodów i przepływów pieniężnych. Grupa ujawnia ponadto wystarczające informacje, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie powiązania

między ujawnieniem przychodów w podziale na kategorie a informacjami o przychodach, które jednostka ujawnia dla każdego segmentu sprawozdawczego, jeżeli stosuje MSSF 8 Segmenty operacyjne.
Podsumowując, Grupa oczekuje, że wprowadzenie MSSF 15 nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

7.3.2. Wdrożenie MSSF 9

Grupa planuje zastosować MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

W 2017 roku Grupa przeprowadziła szczegółową ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych. Niniejsza ocena jest oparta na aktualnie dostępnych informacjach i może podlegać zmianom wynikającym z pozyskania racjonalnych i możliwych do udokumentowania dodatkowych informacji w okresie, kiedy Grupa zastosuje MSSF 9 po raz pierwszy.

Grupa nie spodziewa się istotnego wpływu wprowadzenia MSSF 9 na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny, w tym również skutków zastosowania MSSF 9 w zakresie utraty wartości. Grupa przeanalizowała ryzyko kredytowe przy użyciu uproszczonego modelu i nie spodziewa się zmiany wysokości odpisów z tytułu utraty wartości, tym samym bez wpływu na kapitał własny. W wyniku zastosowania MSSF 9 zmieni się klasyfikacja niektórych instrumentów finansowych.

Klasyfikacja i wycena

Spółka nie spodziewa się istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitały własne, w związku z zastosowaniem MSSF 9 w obszarze klasyfikacji i wyceny. Oczekuje się, że wszystkie aktywa finansowe wyceniane dotychczas w wartości godziwej, dalej pozostaną wyceniane w wartości godziwej.

Grupa skorzysta z możliwości wyboru i w przypadku akcji i udziałów w spółkach nienotowanych, będzie ujmować ich późniejsze zmiany wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w związku z czym zastosowanie MSSF 9 nie powinno mieć istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Należności handlowe są utrzymywane dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, a Grupa nie sprzedaje należności handlowych w ramach faktoringu – będą one nadal wyceniane w zamortyzowanym koszcie przez wynik finansowy. Grupa korzysta z praktycznego zwolnienia i dla należności handlowych poniżej 12 miesięcy nie identyfikuje istotnych elementów finansowania.

Utrata wartości

Zgodnie z MSSF 9 Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym bądź oczekiwany stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje uproszczone podejście i wyceni odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Grupa ocenia, że w związku z charakterem należności z tytułu dostaw i usług, odpis z tytułu utraty wartości nie powinien ulec zmianie w związku z wdrożeniem MSSF 9.

7.3.3. Wdrożenie MSSF 16

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 Leasing, KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązek dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Grupa jest leasingobiorcą na podstawie umowy leasingu finansowego, co szerzej opisano w notcie 21. Nie jest natomiast stroną umowy leasingu operacyjnego.

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmieniona względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie ujmował wszystkie umowy leasingowe z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd jest w trakcie oceny wpływu wprowadzenia MSSF 16 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

7.3.4. Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie zakończył jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia pozostałych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

8. Segmenty operacyjne

W dniu 27 czerwca 2017 roku FAMUR S.A. objął kontrolę nad Grupą w wyniku czego w Grupie powstały nowe, w stosunku do dnia 31 grudnia 2016, segmenty branżowe. Nowy układ segmentowy został dostosowany do układu segmentowego Spółki Dominującej - FAMUR S.A. Grupa odpowiednio przekształciła dane porównawcze.

Głównymi produktami Grupy są maszyny i urządzenia wchodzące w skład kompleksu ścianowego, kombajny chodnikowe, przenośniki taśmowe wraz z wyposażeniem uzupełniającym, które wchodzi w skład segmentu Underground oraz urządzenia przeladunkowe i dźwignice, które wraz z usługą kompleksowej budowy górniczych wyciągów szybowych tworzą segment Surface. Grupa wyodrębniła dwa nowe segmenty: Elektryka i Usługi Górnicze. Poniżej przedstawiono charakterystykę poszczególnych segmentów.

Segment Underground

Obejmuje produkcję i świadczenie usług związanych z poniższymi produktami:

- Kompleksy ścianowe.
- Kompleksy chodnikowe
- Systemy transportu.

Segment Surface

Obejmuje:

- Roboty dołowe polegające na montażu maszyn i urządzeń oraz kompleksowej budowie górniczych wyciągów szybowych
- Produkcję i świadczenie usług w zakresie urządzeń przeladunkowych i dźwignic.
- Świadczenie usług projektowych, budowlanych i konstrukcyjnych w zakresie szeroko rozumianego przemysłu górniczego.

Segment Elektryka

Obejmuje:

- Projektowanie i produkcję aparatury elektrycznej zasilającej oraz łączeniowej .
- Projektowanie i produkcję podzespołów elektronicznych .
- Projektowanie i wdrażanie rozwiązań informatycznych .
- Realizację przemysłowych systemów automatyki .
- Opracowanie projektów technicznych systemów i urządzeń .
- Integrację systemów zasilania i automatyki.

Usługi Górnicze

Obejmują:

- Usługi wykonawcze budownictwa górniczego, w tym:
  - głębianie nowych szybów z powierzchni i z poziomów,
  - pogłębianie istniejących szybów z powierzchni i z poziomów,
  - wyposażenie szybów w zbrojenie szybowe, urządzenia przyszybowe, rurociągi, kable
  - kompleksowe modernizacje górniczych wyciągów szybowych,
  - wykonawstwo zbiorników urobku i zbiorników retencyjnych,
  - roboty remontowe obudowy szybowej i wlotów, wyposażenia szybów, zbiorników urobkowych.
  - drażnienie wyrobisk kamiennych i kamienno-węglowych.
- Usługi projektowe budownictwa górniczego, w tym: dokumentacja koncepcyjna oraz projektowa (techniczna, technologiczna, wykonawcza, powykonawcza)
- Usługi wiertnicze, w tym wiercenia powierzchniowe oraz wiercenia podziemne.
- Obrót węglem

Grupa działa w wielu obszarach geograficznych, dlatego kierownictwo jednostki uznało za konieczne uzupełnienie zaprezentowanych przychodów ze sprzedaży w poszczególnych obszarach geograficznych, z uwagi na fakt złożoności aktywności terytorialnej. Poniższe tablice przedstawiają informacje o skonsolidowanych segmentach operacyjnych w podziale branżowym oraz w ujęciu geograficznym.

INFORMACJE O SEGMENTACH OPERACYJNYCH W PODZIALE BRANŻOWYM

	UNDERGROUND		SURFACE		ELEKTRYKA		USŁUGI GÓRNICZE		RAZEM	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
DZIAŁALNOŚĆ KONTYNUOWANA										
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	387 807	329 501	11 302	64 355	101 706	88 607	248 601	294 711	749 416	777 174
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	297 178	383 487	11 569	62 026	75 060	77 213	228 327	262 822	612 134	785 548
Wynik segmentu – wynik brutto na sprzedaży	90 629	-53 986	-267	2 329	26 646	11 394	20 274	31 889	137 282	-8 374
Koszty sprzedaży	16 067	11 995	22	3 701	5 571	7 198	2 871	2 871	24 531	25 765
Koszty ogólnego zarządu	48 701	38 538	1 055	1 348	8 533	10 744	13 270	16 272	71 559	66 902
Wynik segmentu – wynik na sprzedaży	25 861	-104 519	-1 344	-2 720	12 542	-6 548	4 133	12 746	41 192	-101 041

INFORMACJE O PRZYCHODACH W UJĘCIU GEOGRAFICZNYM

	SEGMENT UNDERGROUND		SEGMENT SURFACE		SEGMENT ELEKTRYKA		SEGMENT USŁUG GÓRNICZYCH		RAZEM	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
POLSKA	212 575	288 334	11 302	56 709	60 171	43 560	172 460	203 701	456 508	592 304
ROSJA I WNP	47 735	59 607	-	-	215	3 494	-	-	47 950	63 101
UNIA EUROPEJSKA	11 062	15 588	-	-	129	457	76 141	91 010	87 332	107 055
POZOSTAŁE KRAJE EUROPEJSKIE	1 266	2 635	-	7 646	-	-	-	-	1 266	10 281
POZOSTAŁE (AMERYKA, AZJA, AFRYKA)	115 169	-36 663	-	-	41 191	41 096	-	-	156 360	4 433
RAZEM	387 807	329 501	11 302	64 355	101 706	88 607	248 601	294 711	749 416	777 174

KRAJ	212 575	288 334	11 302	56 709	60 171	43 560	172 460	203 701	456 508	592 304
EKSPORT	175 232	41 167	-	7 646	41 535	45 047	76 141	91 010	292 908	184 870
RAZEM	387 807	329 501	11 302	64 355	101 706	88 607	248 601	294 711	749 416	777 174

Obroty z największymi odbiorcami:

- Odbiorca 1 – 113 711 tys. zł (w segmentach: Underground, Elektryka i Usługi górnicze)
- Odbiorca 2 – 111 689 tys. zł (w segmentach: Underground i Elektryka)
- Odbiorca 3 – 108 460 tys. zł (w segmencie Underground)

9. Przychody i koszty

9.1. Koszty według rodzaju

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
amortyzacja	106 271	174 823
zużycie materiałów i energii	197 873	139 306
usługi obce	111 813	131 749
podatki i opłaty	8 631	8 608
wynagrodzenia	158 807	221 508
ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	44 616	54 997
pozostałe koszty rodzajowe	13 765	14 896
Koszty według rodzaju, razem	641 776	745 887
Zmiana stanu zapasów produktów i rozliczeń międzyokresowych	22 702	16 138
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wartość ujemna)	32 408	56 070
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	24 531	25 765
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	71 559	66 902
Koszt sprzedanych produktów	535 980	613 288
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	76 154	172 260
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów	612 134	785 548

9.2. Umowy o usługi budowlane

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Kwoty przychodów z tytułu umów ujętych jako przychody za dany okres	270 402	125 925
Łączna kwota poniesionych kosztów i ujętych zysków (pomniejszony o ujęte straty) na dzień bilansowy	295 884	361 424
Kwota otrzymanych zaliczek	-	187 667
Kwota brutto należna od zamawiającego z tytułu prac wykonanych z umowy, jako aktywa	11 532	89 836
Kwota brutto należna zamawiającemu z tytułu prac wykonanych z umowy, jako zobowiązania	2 412	4 879

9.3. Pozostałe przychody

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Rozwiązanie odpisów na należności z lat poprzednich	38 082	-
Rozwiązanie rezerw z lat poprzednich	9 880	-
Dotacje	3 791	1 885
Umorzone zobowiązania	1 081	1 894
Odszkodowania, kary i koszty sądowe	1 070	3 011
Sprzedaż usług socjalnych	522	842
Nadwyżki inwentaryzacyjne	218	1 139
Pozostałe	1 756	2 240
Razem	56 400	11 011

W 2017 roku Grupa rozwiązała odpisy aktualizujące należności w łącznej kwocie 38 082 tys. zł, głównie dotyczące należności od kontrahenta AO Ugolnaja Kompania Siewiernyj Kuzbas, w związku z dokonaną zapłatą. Pozostałą część odpisu aktualizującego wykorzystano w związku z poniesionymi kosztami związanymi z podpisaniem ugody sądowej oraz aneksu do umowy.

9.4. Pozostałe koszty

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Koszty restrukturyzacji – odpisy i odszkodowania dla pracowników, koszty doradców	6 187	28 427
Złomowanie składników majątku obrotowego	5 753	6 875
Kary, koszty sądowe, odszkodowania	1 758	4 009
Niedobory inwentaryzacyjne	1 675	889
Należności odpisane	623	315
Koszty utrzymania obiektów socjalnych	553	1 339
Renty wyrównawcze	348	171
Koszty prac rozwojowych - zaniechane	113	5 707
Utworzone rezerwy	-	21 883
Utworzone odpisy na należności	-	89 423
Pozostałe	1 637	2 834
Razem	18 647	161 872

9.5. Pozostałe zyski (straty)

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Różnice kursowe (za wyjątkiem dotyczących kredytów i pożyczek)	9 569	1 356
Wynik ze sprzedaży i likwidacji środków trwałych	5 325	31
Wycena transakcji walutowych (dla których nie prowadzi się rachunkowości zabezpieczeń)	1 145	368
Aktualizacja wartości inwestycji (wycena pożyczek, rozrachunków długoterminowych, akcji)	66	309
Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych (akcji, obligacji)	-1 585	-2 355
Wynik na transakcjach walutowych (dla których nie prowadzi się rachunkowości zabezpieczeń)	-	-226
Pozostałe	-	-8
Razem	14 520	-525

9.6. (Odpisy) / Rozwiązanie odpisów na aktywa niefinansowe

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Odpisy na zapasy	-2 765	-67 216
Odpisy aktualizujące na środki trwałe	-534	-142 275
Odpisy aktualizujące na pozostałe wartości niematerialne	-9	-4 175
Odpisy aktualizujące na nieruchomości inwestycyjne	-	-45 800
Odpis wartości firmy	-	-41 568
Utrata kontroli	-	-4 102
Odpisy aktualizujące na prace rozwojowe	38	-74 647
Odpisy aktualizujące na udziały i akcje	1 362	-
Razem	-1 908	-379 783

9.7. Przychody finansowe

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Odsetki od należności	6 157	3 741
Odsetki z tytułu leasingu	1 132	1 737
Rozwiązanie rezerw na koszty finansowe	1 120	-
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności finansowe	617	-
Odsetki z tytułu udzielonych pożyczek	37	1 955
Pozostałe przychody finansowe	471	1 970
Razem	9 534	9 403

9.8. Koszty finansowe

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Odsetki od kredytów i pożyczek	11 025	8 701
Odsetki z tytułu leasingu	1 023	1 664
Koszty dotyczące poręczeń i gwarancji finansowych	759	6 118
Pozostałe odsetki	357	8 635
Utworzenie odpisów aktualizujących należności finansowe	-	24 725
Utworzenie rezerw na koszty finansowe	-	7 079
Pozostałe	784	5 835
Razem	13 948	62 757

10. Podatek dochodowy

10.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	87 143	-724 853
Podatek wyliczony według stawki 19%	16 557	-137 722
Efekt zastosowania stawek podatkowych stosowanych w innych krajach	1 078	275
Dochody niepodlegające opodatkowaniu	-15 195	-34 544
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	12 693	88 599
Wykorzystanie uprzednio nie rozpoznanych strat podatkowych	-10	-1
Straty podatkowe, z tytułu których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego	188	7 808
Odpis aktualizujący wartość aktywa na odroczonego podatku	619	131 780
Korekty w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	2 629	1 469
Obciążenie wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego, z tego:	18 559	57 664
podatek bieżący	9 573	6 484
podatek odroczonego	8 986	51 180

10.2. Odroczonego podatek dochodowy

	31.12.2017	31.12.2016
Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu,		
w tym:	14 299	33 353
- odniesionych na wynik finansowy, z tytułu:	14 267	31 878
Strata podatkowa	89 731	65 507
Różnice amortyzacji	32 079	30 764
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	22 536	26 327
Inwestycyjna ulga podatkowa	8 989	10 075
Rezerwa na świadczenia pracownicze	3 420	3 239
Rozliczenia międzyokresowe bierne	1 713	9 108
Rezerwy na przewidywane koszty i roszczenia	1 434	2 351
Odsetki	1 107	1 528
Koszty dotyczące umów o usługi budowlane	794	4 218
Zobowiązania z tytułu umów o usługi budowlane	458	44
Niezapłacone zobowiązania	83	-227
Aktualizacja wartości aktywów	28	7 070
Pozostałe	2 340	3 654
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości aktywa na odroczonego podatek dochodowy	-150 445	-131 780
- odniesionych na całkowite dochody, z tytułu:	32	475
- wycena aktuarialna	32	-
- instrumenty zabezpieczające		475
	31.12.2017	31.12.2016
Stan rezerwy na podatek odroczonego na koniec okresu, w tym:	9 324	17 747
- odniesionej na wynik finansowy, z tytułu:	9 324	17 254
Przychody niefakturowane	2 943	-
Aktywa z tytułu umów o usługi budowlane	2 191	18 909
Dodatnie różnice przejściowe dotyczące oddziałów zagranicznych	2 271	1 866
Różnice amortyzacji	776	-6 919
Odsetki	-	3 631
Nieotrzymane kary	-	-1 272
Pozostałe	1 143	1 039
- odniesionych na całkowite dochody, z tytułu:	-	493
- wycena aktuarialna	-	493
	31.12.2017	31.12.2016
Aktywo na podatek odroczonego	14 299	32 353
Rezerwa na podatek odroczonego	9 324	17 747
Nadwyżka aktywa nad rezerwą	4 975	14 606
	31.12.2017	31.12.2016
Aktywo na podatek odroczonego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	7 759	16 306
Rezerwa na podatek odroczonego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 784	1 700
Nadwyżka aktywa nad rezerwą	4 975	14 606

11. Przychody, koszty, wyniki i przepływy z działalności zaniechanej

	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Przychody i koszty z działalności zaniechanej:		
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	32 702	71 197
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	28 079	73 094
Zysk (Strata) brutto na sprzedaży	4 623	-1 897
Pozostałe przychody	726	922
Koszty sprzedaży	577	1 142
Koszty zarządu	5 236	16 090
Pozostałe koszty	1 485	31 915
Pozostałe zyski (straty)	-4 692	210
Odpisy na aktywa niefinansowe	1 322	-70 843
Strata z działalności operacyjnej	-5 319	-120 755
Przychody i koszty finansowe	2 805	-1 784
Strata brutto	-2 514	-122 539
Podatek dochodowy	-62	-2 348
Strata netto z działalności zaniechanej	-2 452	-120 191
Przepływy z działalności operacyjnej	-61	-5 502
Przepływy z działalności inwestycyjnej	-359	-587
Przepływy z działalności finansowej	99	2 428
Przepływy z działalności zaniechanej, razem	-321	-3 661

Grupa zaniechała działalności na rynkach australijskim, serbskim, działalności odlewniczej, a także działalności produkcyjnej dla rynku budowlanego. Na działalność zaniechaną składają się przychody, koszty i wyniki spółek:

- Kopex Construction Sp. z o.o.
- Kopex Min AD (Serbia)
- Kopex Min-Liv (Serbia)
- PT Kopex Mining Contractors (Indonezja).

12. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji występujących w ciągu okresu, po skorygowaniu o liczbę akcji odkupionych. W dniu 26.06.2017 r. Emitent złożył zlecenia sprzedaży na rzecz FAMUR S.A. (Kupujący) 276.500 szt. akcji własnych Kopex S.A., stanowiących 0,37% kapitału zakładowego Emitenta i uprawniających do wykonywania 276.500 głosów na walnym zgromadzeniu Emitenta. Zlecenie sprzedaży zostało wykonane w drodze transakcji pakietowej, na sesji giełdowej w dniu 26 czerwca 2017 r. (z terminem realizacji następnego dnia roboczego, tj. 27 czerwca 2017 r.).

Dla wyliczenia zysku na akcję za okres od 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2017r. przyjęto średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu tego okresu, czyli 74.195.052 sztuk akcji.

Dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję:

	31.12.2017	31.12.2016
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom spółki dominującej, z tego:	65 090	-901 703
-z działalności kontynuowanej	67 542	-781 512
-z działalności zaniechanej	-2 452	-120 191
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	74 195 052	74 056 038
Zysk (Strata) netto razem przypadający akcjonariuszom spółki dominującej na 1 akcję zwykłą (podstawowy i rozwodniony)	0,88	-12,18
Zysk (Strata) netto razem przypadający akcjonariuszom spółki dominującej z działalności kontynuowanej na 1 akcję zwykłą (podstawowy i rozwodniony)	0,91	-10,55

13. Wartości niematerialne

Za rok 2017	koszty zakończonych prac rozwojowych	nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	inne wartości niematerialne	nakłady na wartości niematerialne	Ogółem wartości niematerialne
Wartość brutto na początek okresu	145 125	27 298	4 079	15 711	192 213
Umorzenie z łącznymi stratami z tytułu utraty wartości	-130 911	-23 900	-3 904	-12 077	-170 792
Wartość netto na początek okresu	14 214	3 398	175	3 634	21 421
Zwiększenia	1 003	3 140	-	438	4 581
Zmniejszenia	-31	-3 138	-175	-1 536	-4 880
Amortyzacja	-12 871	-2 952	-	-	-15 823
Straty z tytułu utraty wartości	-9	-	-	-	-9
Różnice kursowe z przeliczenia	-67	-	-	-	-67
Wartość netto na koniec okresu	2 239	448	-	2 536	5 223

Okresy użytkowania wartości niematerialnych są określone.

Za rok 2016	koszty zakończonych prac rozwojowych	nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	inne wartości niematerialne	wartości niematerialne w trakcie realizacji	Ogółem wartości niematerialne
Wartość brutto na początek okresu	159 615	30 864	2 288	36 224	228 991
Umorzenie z łącznymi stratami z tytułu utraty wartości	-60 572	-16 895	-1 727	-19 139	-98 333
Wartość netto na początek okresu	99 043	13 969	561	17 085	130 658
Zwiększenia	-373	1 563	1 974	7 009	10 173
Zmniejszenia	-11 575	-4 909	-169	-16 813	-33 466
Reklasyfikacja	14 564	-491	-2 018	4 560	16 615
Amortyzacja	-17 595	-6 008	-173	8	-23 768
Straty z tytułu utraty wartości	-69 881	-726	-	-8 215	-78 822
Różnice kursowe z przeliczenia	31	-	-	-	31
Wartość netto na koniec okresu	14 214	3 398	175	3 634	21 421

14. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2017	31.12.2016
Środki trwałe	236 265	264 872
Środki trwałe w budowie	10 718	33 654
Razem rzeczowe aktywa trwałe	246 983	298 526

Tabela ruchu środków trwałych przedstawia się następująco:

Za rok 2017	grunty własne, w tym prawo wieczyst. użytk. gruntu	budynki i budowle	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	pozostałe środki trwałe	Ogółem środki trwałe
Wartość brutto na początek okresu	10 128	143 669	911 208	17 955	30 709	1 113 669
Umorzenie z łącznymi stratami z tytułu utraty wartości	-892	-55 301	-752 114	-14 686	-25 804	-848 797
Wartość netto na początek okresu	9 236	88 368	159 094	3 269	4 905	264 872
Zwiększenia	8 370	30 020	50 099	641	2 274	91 404
Zmniejszenia	-121	-7 120	-18 311	-710	-303	-26 565
Amortyzacja	-45	-4 423	-80 696	-1 431	-2 793	-89 388
Straty z tytułu utraty wartości	-	-	-534	-	-	-534
Różnice kursowe z przeliczenia	-81	-3 188	-199	-13	-43	-3 524
Wartość netto na koniec okresu	17 359	103 657	109 453	1 756	4 040	236 265

Za rok 2016	grunty własne, w tym prawo wieczyst. użytk. gruntu	budynki i budowle	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	pozostałe środki trwałe	Ogółem środki trwałe
Wartość brutto na początek okresu	14 658	283 165	1 048 103	24 569	38 216	1 408 711
Umorzenie z łącznymi stratami z tytułu utraty wartości	-2 168	-60 017	-674 021	-17 026	-30 342	-783 574
Wartość netto na początek okresu	12 490	223 148	374 082	7 543	7 874	625 137
Zwiększenia	253	618	854	34	40	1 799
Zmniejszenia	-4 726	-48 730	-47 894	-3 607	-4 687	-109 644
Reklasyfikacja	1 588	-58 270	58 050	2 247	5 445	9 060
Amortyzacja	586	-4 090	-141 141	-2 599	-2 822	-150 066
Straty z tytułu utraty wartości	-977	-24 349	-85 176	-346	-945	-111 793
Odwrócenie strat z tytułu utraty wartości	-	-	285	-	-	285
Różnice kursowe z przeliczenia	22	41	34	-3	-	94
Wartość netto na koniec okresu	9 236	88 368	159 094	3 269	4 905	264 872

15. Nieruchomości inwestycyjne

Tabela ruchu nieruchomości inwestycyjnych przedstawia się następująco:

Za rok 2017	grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Ogółem nieruchomości inwestycyjne
Wartość brutto na początek okresu	6 680	81 934	88 614
Umorzenie z łącznymi stratami z tytułu utraty wartości	-4 080	-52 563	-56 643
Wartość netto na początek okresu	2 600	29 371	31 971
Zwiększenia	177	-	177
Zmniejszenia	-486	-3 501	-3 987
Reklasyfikacja	456	7 263	7 719
Amortyzacja	-93	-967	-1 060
Wartość netto na koniec okresu	2 654	32 166	34 820

Za rok 2016	grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Ogółem nieruchomości inwestycyjne
Wartość brutto na początek okresu	8 763	31 166	39 929
Umorzenie z łącznymi stratami z tytułu utraty wartości	-4 186	-13 351	-17 537
Wartość netto na początek okresu	4 577	17 815	22 392
Zwiększenia	-	483	483
Zmniejszenia	-3 217	-20 182	-23 399
Reklasyfikacja	1 287	77 997	79 284
Amortyzacja	-17	-972	-989
Straty z tytułu utraty wartości	-30	-45 770	-45 800
Wartość netto na koniec okresu	2 600	29 371	31 971

Przychody i koszty związane z nieruchomościami inwestycyjnymi przedstawia poniższa tabela.

	2017	2016
Przychody z czynszów	3 773	5 283
Bezpośrednie koszty operacyjne – nieruchomości przynoszące przychody	119	5 665
Bezpośrednie koszty operacyjne – nieruchomości nieprzynoszące przychodów	49	24

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych na dzień bilansowy 31.12.2017r. jest zbliżona do wartości księgowej.

16. Należności leasingowe

	31.12.2017	31.12.2016
Minimalne opłaty leasingowe, w tym:	22 524	41 259
- do 1 roku	21 382	21 488
- do 5 lat	1 142	19 771
Niezrealizowane dochody finansowe	454	1 440
Wartość bieżąca minimalnych opłat z tytułu leasingu finansowego:	22 070	39 819
- do 1 roku	20 959	20 423
- do 5 lat	1 111	19 396
Rezerwa na nieodzyskiwalne opłaty leasingowe (odpisy aktualizujące)	958	1 177
Należności leasingowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	21 112	38 642
- długoterminowe	993	19 407
- krótkoterminowe	20 119	19 235

Grupa jest producentem środków trwałych oddanych w leasing finansowy.

Jako walutę spłaty przedmiotu leasingu przyjęto PLN.

Opłaty leasingowe ustalono w oparciu o zmienną stopę referencyjną – WIBOR 1M.

Koszty ubezpieczenia ponosi leasingobiorca.

W momencie uregulowania ostatniej raty leasingowej oraz wszystkich opłat dodatkowych nastąpi przeniesienie prawa własności na leasingobiorcę.

17. Pozostałe długoterminowe aktywa

	31.12.2017	31.12.2016
Długoterminowe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	7 695	7 784
Długoterminowe pozostałe należności	30 876	25 556
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	856	-
Udzielone pożyczki długoterminowe	-	8
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	-	50 000
Razem	39 427	83 348

Szczegółowe informacje dotyczące pozostałych należności zawarto w Nocie nr 19.

18. Zapasy

	31.12.2017	31.12.2016
Materiały	32 739	67 118
Półprodukty i produkty w toku	34 271	35 537
Produkty gotowe	32 922	3 939
Towary	9 974	4 260
Zapasy, razem	109 906	110 854
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	60 638	76 058
Zapasy brutto, razem	170 544	186 912

Zmiany stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości zapasów przedstawia poniższa tabela.

	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	76 058	43 537
zwiększenia ujęte w okresie w rachunku zysków i strat	4 876	85 956
zmniejszenia ujęte w okresie w rachunku zysków i strat	-2 112	-18 740
wykorzystanie odpisu	-18 184	-31 926
zakup / sprzedaż zorganizowanej części przedsiębiorstwa	-	-2 769
Stan na koniec okresu	60 638	76 058

19. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	31.12.2017	31.12.2016
Należności z tytułu dostaw i usług	225 903	221 333
Pozostałe należności	83 323	163 871
Należności ogółem	309 226	385 204
Odpis aktualizujący należności	112 891	142 468
Należności brutto	422 117	527 672

Na pozostałe należności składały się:

	31.12.2017	31.12.2016
Należności finansowe:		
Kaucje, wadium	32 195	16 764
Pozostałe należności	15 530	17 198
Razem należności finansowe	47 725	33 962
Należności niefinansowe:		
Zaliczki na dostawy	30 740	83 208
Należności publiczno-prawne	1 871	25 935
Rozliczenia międzyokresowe czynne	2 987	20 766
Razem należności niefinansowe	35 598	129 909

Pozostałe należności razem, z tego:	83 323	163 871
długoterminowe	30 876	25 556
krótkoterminowe	52 447	138 315

Zmiany odpisów aktualizujących należności były następujące:

	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	169 484	87 936
zwiększenia	4 334	106 787
zmniejszenia	-42 416	-17 917
wykorzystanie	-18 511	-4 388
Utrata kontroli nad spółką zależną/reklasyfikacja	-	-2 937
Stan odpisów aktualizujących wartość należności na koniec okresu	112 891	169 484

Strukturę wiekową należności zaprezentowano w nocie 32.3.

20. Udzielone pożyczki, pozostałe aktywa finansowe i środki pieniężne

- Udzielone pożyczki:

	31.12.2017	31.12.2016
Udzielone pożyczki brutto, razem	88 497	91 757
Odpisy aktualizujące	80 496	83 709
Udzielone pożyczki netto, razem	8 001	8 048

Zmiany odpisów aktualizujących należności z tytułu udzielonych pożyczek były następujące:

	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	83 709	68 533
zwiększenia	-	24 725
zmniejszenia	-617	-
reklasyfikacja	3 200	-
wykorzystanie	-5 796	-9 549
Stan na koniec okresu	80 496	83 709

Strukturę wiekową udzielonych pożyczek zaprezentowano w nocie 32.3.

- Pozostałe aktywa finansowe:

	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	11	19
Investycje krótkoterminowe z terminem realizacji od 3 do 12 miesięcy	35 500	30 000
Udzielone pożyczki netto, razem	35 511	30 019

- Środki pieniężne:

Na środki pieniężne i ich ekwiwalenty składają się gotówka w kasie oraz na lokatach bankowych. Wartość księgowa tych aktywów odpowiada wartości godziwej.

21. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży i zobowiązania z nimi związane

	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa spółek zależnych przeznaczonych do zbycia	15 255	53 048
Udziały w spółkach stowarzyszonych przeznaczonych do zbycia	-	1 771
Nieruchomości	3 408	4 228
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży, razem	18 663	59 047
Zobowiązania spółek zależnych przeznaczonych do sprzedaży	11 752	33 662

W 2017 roku nie dokonano reklasyfikacji aktywów do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży. Zmniejszenie wartości aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży w stosunku do wartości z 31.12.2016r. wynika ze sprzedaży udziałów w spółce zależnej Kopex Foundry Sp. z o.o. oraz ze sprzedaży udziałów spółce stowarzyszonej Tiefanbach Polska Sp. z o.o. Dla pozostałych aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży plany sprzedaży nie zostały zakończone, co było niezależne od Grupy. Grupa jest zdecydowana na wypełnienie planu sprzedaży. Przychody, koszty, wyniki oraz przepływy z działalności zaniechanej zaprezentowano w nocie nr 11.

22. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały

22.1. Kapitał podstawowy

	31.12.2017	31.12.2016
- rodzaj akcji	na okaziciela	na okaziciela
- rodzaj uprzywilejowania	nieuprzywilejowane	nieuprzywilejowane
- emisja akcji serii "A" (data rejestracji)	03.01.1994	03.01.1994
- prawo do dywidendy (od daty)	03.01.1994	03.01.1994
- liczba akcji	1 989 270	1 989 270
- wartość nominalna jednej akcji	10	10
- data splitu	01.08.2006	01.08.2006
- liczba akcji	19 892 700	19 892 700
- wartość nominalna jednej akcji	1	1
- emisja akcji serii "B" (data rejestracji)	10.08.2007	10.08.2007
- prawo do dywidendy (od daty)	10.08.2007	10.08.2007
- liczba akcji	47 739 838	47 739 838
- wartość nominalna jednej akcji	1	1
- emisja akcji serii "C" (data rejestracji)	01.12.2009	01.12.2009
- prawo do dywidendy (od daty)	01.12.2009	01.12.2009
- liczba akcji	6 700 000	6 700 000
- wartość nominalna jednej akcji	1	1
Liczba akcji razem	74 332 538	74 332 538
Wartość nominalna jednej akcji	1	1
Kapitał zakładowy, razem	74 333	74 333

22.2. Emisja akcji powyżej wartości nominalnej

	31.12.2017	31.12.2016
emisja akcji serii B	-	269 566
emisja akcji serii C	-	147 764
Razem	-	417 330

Kapitał zapasowy utworzony z nadwyżek osiągniętych przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej został wykorzystany na pokrycie straty netto za 2016 rok, zgodnie z Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy.

22.3. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

Dla celów sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego w walucie prezentacji Grupy Kapitałowej KOPEX, tj. w PLN, dokonuje się przeliczenia poszczególnych pozycji sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych, dla których walutą funkcjonalną jest waluta inna niż PLN. Przeliczenie dokonywane jest w następujący sposób:

- pozycje aktywów i zobowiązań – po kursie średnim obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego, ogłoszonym dla danej waluty przez NBP.
- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną kursów średnich ogłaszanych dla danej waluty przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu sprawozdawczego.

Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek zagranicznych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach.

22.4. Zyski zatrzymane / Zakumulowane straty

	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał zapasowy	656 991	937 863
Pozostał kapitały rezerwowe	25 652	33 320
Zyski zatrzymane	-567 899	-374 714
Zysk okresu bieżącego	65 090	-901 703
Zyski zatrzymane / Zakumulowane straty, razem	179 834	-305 234

23. Kredyty i pożyczki

Nazwa (firma) pożyczkodawcy/kredytodawcy, ze wskazaniem formy prawnej		Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia*
		tys. zł	waluta kredytu/pożyczki	Część długoterminowa tys. zł	Część krótkoterminowa tys. zł			
HSBC, ING, PKO BP, Invest 8, TDJ Equity IV - Umowa restrukturyzacyjna		185 000	PLN	189 717	-	WIBOR 3M + marża	31.03.2022	zastaw rejestrowy na rachunku, hipoteki na nieruchomościach, zastaw rejestrowy na istotnych składnikach majątku,
HSBC, ING, Pekao, PKO BP, Invest 8 - Umowa restrukturyzacyjna		250 000	PLN	209 762	30 000	WIBOR 3M + marża	31.12.2021	zastawy rejestrowe i finansowe na akcjach i udziałach spółek zależnych, zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw, hipoteki na nieruchomościach, zastawy finansowe na wierzytelnościach z rachunków bankowych, poręczenie
FAMUR S.A.		38 000	PLN	-	38 036	WIBOR 1M + marża	31.12.2018	weksel własny in blanco
RAZEM		473 000		399 479	68 036			

W 2017 roku KOPEX S.A. spłaciła przedterminowo całe zadłużenie w ramach Transzy C. W związku ze spłatą zobowiązań wynikających z transzy C Spółka otrzymała zaświadczenia od wierzycieli finansowych o zwolnieniu zabezpieczeń ustanowionych na spłatę tej transzy.

W dniu 29.12.2017 r. dokonana została, zgodnie z postanowieniami Umowy restrukturyzacyjnej, spłata części zadłużenia Emitenta z tytułu transzy „B” efektywnie przypisanej do PBSz (poprzednio Kopex-PBSz), w kwocie 10 238 tys. zł. w drodze jej pobrania przez agenta ds. płatności z rachunku kwoty zdeponowanej i przekazania na rzecz wierzycieli.

Na dzień 31.12.2016

Nazwa (firma) pożyczkodawcy/kredytodawcy, ze wskazaniem formy prawnej	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia*
	tys. zł	waluta kredytu/pożyczki	Część długoterminowa	Część krótkoterminowa			
			tys. zł	tys. zł			
HSBC, ING, PKO BP, Invest 8, TDJ Equity IV - Umowa restrukturyzacyjna	185 000	PLN	185 222	-	WIBOR 3M + marża	31.03.2022	zastaw rejestrowy na rachunku, hipoteki na nieruchomościach, zastaw rejestrowy na istotnych składnikach majątku,
TDJ Equity IV - Umowa restrukturyzacyjna	10 238	PLN	10 238	-	WIBOR 3M + marża	31.03.2022	zastaw rejestrowy na rachunku, hipoteki na nieruchomościach, zastaw rejestrowy na istotnych składnikach majątku,
HSBC, ING, Pekao, PKO BP, Invest 8 - Umowa restrukturyzacyjna	250 000	PLN	250 000	-	WIBOR 3M + marża	31.12.2021	zastawy rejestrowe i finansowe na akcjach i udziałach spółek zależnych, zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw, hipoteki na nieruchomościach, zastawy finansowe na wierzytelnościach z rachunków bankowych, poręczenie
HSBC, ING, Pekao, PKO BP, Invest 8 - Umowa restrukturyzacyjna	184 574	PLN	128 978	-	WIBOR 3M + marża	31.12.2021	zastawy rejestrowe i finansowe na akcjach spółki zależnej, zastawy rejestrowe na zbiorach rzeczy ruchomych i praw, hipoteki na nieruchomościach, zastawy finansowe na wierzytelnościach z rachunków bankowych, poręczenie, zastawy rejestrowe na istotnych składnikach majątku, przelew wierzytelności z umów
Standard Bank (RPA)	-	ZAR	-	641	PRIME + marża	25.06.2017	-
RAZEM	643 844		574 438	641			

24. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	82 242	79 701
Pozostałe zobowiązania	40 867	240 907
Zobowiązania razem	123 109	320 608
Na pozostałe zobowiązania składają się:		
Zobowiązania finansowe:		
z tytułu dywidendy	2 655	5 663
z tytułu wynagrodzeń	10 718	15 016
inne	5 692	7 701
Razem zobowiązania finansowe	19 065	28 380
Zobowiązania niefinansowe:		
zaliczki otrzymane na dostawy	1 326	190 189
z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	18 064	15 309
nadwyżka ujętych strat i należności uwarunkowanych wykonaniem umowy nad ustalonymi z wyceny narastająco przychodami	2 412	4 879
inne	-	2 150
Razem pozostałe zobowiązania niefinansowe, z tego:	21 802	212 527
Pozostałe zobowiązania razem, z tego:	40 867	240 907
długoterminowe	47	95
krótkoterminowe	40 820	240 812

Strukturę wiekową zobowiązań zaprezentowano w nocie 32.2.

25. Zobowiązania leasingowe

	31.12.2017	31.12.2016
minimalne opłaty leasingowe, w tym:	25 972	42 451
- do 1 roku	14 850	17 321
- do 5 lat	11 122	25 130
przyszłe obciążenia finansowe	897	2 588
wartość bieżąca minimalnych opłat z tytułu leasingu finansowego, w tym:	25 075	39 863
- do 1 roku	14 210	15 636
- do 5 lat	10 865	24 227
zobowiązania leasingowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	25 075	39 863
- długoterminowe	10 865	24 210
- krótkoterminowe	14 210	15 653

Ważniejsze postanowienia umowy leasingowej są następujące:

- opłaty leasingowe oparte o stopę referencyjną WIBOR 1M
- korzystający ubezpiecza przedmiot leasingu
- wraz z zapłatą ostatniej raty własność przedmiotu leasingu przechodzi na korzystającego

26. Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych

Stan rezerw na świadczenia pracownicze przedstawiał się następująco:

	31.12.2017	31.12.2016
z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych	6 173	8 796
z tytułu nagród jubileuszowych	6 140	8 286
z tytułu niewykorzystanych urlopów	4 132	4 918
z tytułu pozostałych świadczeń dla pracowników	2 700	5 973
Razem rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych, z tego:	19 145	27 973
długoterminowa	9 968	13 675
krótkoterminowa	9 177	14 298

Poniżej przedstawiono uzgodnienie salda zobowiązań o zdefiniowanym świadczeniu, które stanowią rezerwy z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych, pośmiertnych oraz nagród jubileuszowych.

	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń na początek okresu	17 082	25 736
Różnice kursowe z przeliczenia	-79	-
Koszt bieżącego zatrudnienia	990	955
Koszt odsetkowy	386	665
(Zyski) i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach	-2 761	-3 149
(Zyski) i straty aktuarialne ujmowane w rachunku wyników	-461	-1 251
Koszty przeszłego zatrudnienia	-10	15
Świadczenia wypłacone	-2 834	-3 215
Objęcie/utrata kontroli/reklasyfikacja	-	-2 674
Zobowiązanie o zdefiniowanym świadczeniu na koniec okresu sprawozdawczego	12 313	17 082

Główne założenia przyjęte do wyceny świadczeń pracowniczych na dzień sprawozdawczy:

	31.12.2017	31.12.2016
Stopa dyskonta	3,3%	3,5%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	2,3%	od 0% do 2,5%

Analiza wrażliwości:

	31.12.2017	31.12.2016
Dla zmienionej stopy dyskonta finansowego o -1%	12 848	16 023
Dla zmienionej stopy dyskonta finansowego o +1%	11 625	14 531
Dla zmienionego planowanego wzrostu płac o -1%	11 786	15 030
Dla zmienionego planowanego wzrostu płac o +1%	12 658	16 259

27. Pozostałe rezerwy

	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zmiana stanu pozostałych rezerw długoterminowych	
Stan na początek okresu	1 025
- rezerwa na naprawy gwarancyjne	1 025
Stan na koniec okresu	1 226
- rezerwa na naprawy gwarancyjne	1 137
- na pozostałe koszty	89
Zmiana stanu pozostałych rezerw krótkoterminowych	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Stan na początek okresu	45 751
- gwarancje i reklamacje	10 719
- rezerwa na pozostałe koszty	1 088
- na ryzyko procesowe	180
- na kary	29 694
- pozostałe	4 070
Stan na koniec okresu	28 008
- gwarancje i reklamacje	7 478
- rezerwa na pozostałe koszty	145
- na ryzyko procesowe	3 430
- na kary	8 102
- pozostałe	8 853

Grupa rozwiązała rezerwę na karę umowną w kwocie 19 000 tys. zł, wynikającą z nieterminowej realizacji kontraktu, w związku z podpisaniem ugody, na mocy której ryzyko naliczenia kar zostało zniwelowane.

28. Rozliczenia międzyokresowe

	31.12.2017	31.12.2016
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	13 431	6 579
Dotacje	811	4 629
Koszty umów zawartych ze stratą	-	2 400
Pozostałe	-	1 342
Rozliczenia międzyokresowe razem, z tego:	14 242	14 950
długoterminowe	-	379
krótkoterminowe	14 242	14 571

29. Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia na majątku

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
- udzielone gwarancje	60 465	49 387
- poręczenie i weksle na rzecz instytucji finansowych	5 484	7 676
- pozostałe	7 501	21 850
Zobowiązania warunkowe razem	73 450	78 913

Na majątku Grupy ustanowiono następujące zabezpieczenia na rzecz wierzycieli finansowych, zgodnie z Umową Restrukturyzacyjną:

- hipoteka na nieruchomościach o wartości księgowej netto na dzień 31.12.2017r.: 18 655 tys. zł
- zastaw na udziałach w spółkach zależnych o wartości księgowej netto na dzień 31.12.2017r.: 111 150 tys. zł

30. Roszczenia i sprawy sporne

KOPEX S.A. z siedzibą w Katowicach (poprzednio KOPEX S.A. oraz TAGOR S.A.) pozostaje w sporze sądowym z FAMUR S.A. (poprzednio: Fabryka Zmechanizowanych Obudów Ścianowych Fazos S.A. w Tarnowskich Górach i następnie Zakład Maszyn Górniczych GLINIK Sp. z o.o.) o zapłatę kwoty 51.875.600,00 zł. Żądanie pozwu zostało w toku procesu ograniczone do kwoty 33.705.361,31 zł (bez zrzeczenia się roszczenia). W dniu 29 czerwca 2016 roku Sąd Okręgowy w Katowicach wydał wyrok na mocy którego oddalił powództwo w całości. Sprawa aktualnie znajduje się w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach. Według stanowiska Kancelarii Prawnej poprzednio reprezentującej KOPEX S.A. prawdopodobieństwo uwzględnienia przez sąd roszczenia powoda jest niższe niż prawdopodobieństwo jego oddalenia, ze względu na brak umownych podstaw do ich formułowania oraz brak adekwatnego związku przyczynowo-skutkowego. W związku z tym KOPEX S.A. w oparciu o przepisy MSR 37 uznał, iż nie istnieje obecny obowiązek wynikający z przeszłych zdarzeń i nie utworzył rezerwy.

KOPEX S.A. (w dniu 2 sierpnia 2017 roku) oraz FAMUR S.A. (w dniu 1 sierpnia 2017 roku) złożyli wnioski o zawieszenie postępowania na zgodny wniosek stron wraz z wnioskiem o zniesienie terminu rozprawy wyznaczonej na dzień 7 września 2017 roku z uwagi na fakt, iż FAMUR S.A. posiada pakiet kontrolny (65,83% akcji) KOPEX S.A. i stał się wobec niego jednostką dominującą, co implikuje zdaniem stron potrzebę ugodowego zakończenia postępowania.

W dniu 11 sierpnia 2017 roku do KOPEX S.A. wpłynęło postanowienie Sądu Apelacyjnego o zawieszeniu postępowania w sprawie wraz z zawiadomieniem o odwołaniu terminu rozprawy wyznaczonej na dzień 7 września 2017 roku.

W związku z powzięciem podejrzenia o naruszeniu przez Emitenta oraz Spółkę Kopex Machinery S.A. z siedzibą w Zabrze i Spółkę Fabryka Maszyn i Urządzeń TAGOR S.A. z siedzibą w Tarnowskich Górach (spółki zależne Emitenta połączone z Emitentem w dniu 8 grudnia 2016 roku wskutek przejęcia w trybie art. 492 par. 1 pkt. 1 Kodeksu spółek handlowych) obowiązkowi

stosowania się do wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 roku ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki („Prezes URE”), zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt. 3a Ustawy z dnia 10.04.1997r. - Prawo energetyczne (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1059 ze zm.) wszczął z urzędu wobec Emitenta dwa postępowania administracyjne w sprawie wymierzenia Spółce kar pieniężnych. Zarząd Spółki złożył w wyznaczonym terminie Prezesowi URE stosowne wyjaśnienia wskazujące na niezasadność stawianych zarzutów. Według stanowiska Kancelarii Prawnej reprezentującej Emitenta w obu postępowaniach, brak jest podstaw faktycznych oraz prawnych, aby nałożyć na Emitenta karę pieniężną. Ponadto, według wiedzy pełnomocników reprezentujących Emitenta, potencjalne kary nie miałyby istotnego wpływu na wyniki finansowe Emitenta. W związku z powyższym Emitent nie utworzył rezerwy z tego tytułu.

31. Zarządzanie kapitałem

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest zapewnienie kontynuowania działalności w takiej formie i zakresie, aby możliwe było zapewnienie zwrotu z inwestycji akcjonariuszom, zapewnienie korzyści dla innych zainteresowanych stron, a także utrzymanie optymalnej struktury kapitału w celu obniżenia jego kosztu.

Grupa monitoruje kapitał przy pomocy wskaźnika zadłużenia. Wskaźnik ten oblicza się jako stosunek zadłużenia netto do łącznej wartości kapitału. Zadłużenie netto oblicza się jako sumę zobowiązań (obejmujących kredyty, pożyczki, zobowiązania handlowe i pozostałe) pomniejszoną o środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Łączną wartość kapitału oblicza się jako kapitał własny wykazany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej plus zadłużenie netto.

Grupa zarządza kapitałem by zagwarantować, że należące do niej jednostki będą zdolne kontynuować działalność przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy dzięki optymalizacji relacji zadłużenia do kapitału własnego. Ogólna strategia działania Grupy nie ulega zmianie.

Struktura kapitałowa Grupy obejmuje zadłużenie, na które składają się kredyty ujawnione w nocie nr 23, środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej, w tym wyemitowane akcje, i zysk zatrzymany.

Obecnie, w związku z toczącym się procesem restrukturyzacyjnym, Grupa nie ma możliwości pozyskania wielocelowych linii kredytowych, w tym gwarancyjnych, co w znacznej mierze utrudnia pozyskiwanie istotnych kontraktów, w szczególności na rynkach zagranicznych. Aktualnie najważniejszym celem działalności Grupy jest działanie zgodnie z postanowieniami i zobowiązaniami wynikającymi z Umowy Restrukturyzacyjnej.

Kontynuowanie działań restrukturyzacyjnych polega między innymi na:

- restrukturyzacji nieoperacyjnego majątku trwałego spółek, którego sprzedaż miałaby stanowić jedno ze źródeł spłaty zadłużenia,
- sprzedaży udziałów i akcji w spółkach, które nie są związane ze strategicznymi obszarami działalności,
- restrukturyzacji kosztowej i operacyjnej Spółki, co pozwoli ograniczyć koszty działalności i wpłynie na zwiększenie efektywności oraz dostosowanie się do warunków rynkowych.

W 2017 r. Grupa koncentrowała się na działaniach zmierzających do realizacji przyjętego w dniu 5 maja 2017 r. porozumienia z FAMUR S.A. dotyczącego planu integracji Grupy KOPEX z Grupą FAMUR. Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w nocie nr 41.

32. Polityka zarządzania ryzykiem finansowym i zabezpieczanie

Na dzień podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania Grupa znajduje się w restrukturyzacji. Założenie kontynuacji działalności opiera się na przeświadczeniu, że Grupa będzie w stanie skutecznie zrealizować wszelkie postanowienia Umowy Restrukturyzacyjnej.

Zarządzanie ryzykiem finansowym ma na celu ograniczenie lub eliminację niekorzystnych wpływów na sytuację finansową Grupy, ryzyk związanych z jej funkcjonowaniem, a w szczególności:

- ryzyka rynkowego – ryzyko walutowe, stopy procentowej, ryzyko cenowe;
- ryzyka płynności – ryzyko, że Spółka napotka trudności w wywiązaniu się ze zobowiązań;
- ryzyka kredytowego - kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych.

Grupa dąży do minimalizacji wpływu różnych rodzajów ryzyka poprzez wykorzystanie mechanizmów zabezpieczenia naturalnego.

32.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko cenowe

Na ryzyko wzrostu cen Grupa narażona jest w przypadku materiałów niezbędnych dla działalności, głównie wyrobów hutniczych. Grupa dąży do minimalizowania ryzyka poprzez zagwarantowanie w umowach z odbiorcami (branża hutnicza, hydrauliczna, elementy śrubowe) możliwości negocjacji cen oraz w formie tzw. zamówień otwartych, które pozwalają zagwarantować cenę i ilość dostawy, odbiór zaś poszczególnych partii odbywa się sukcesywnie w miarę potrzeb. Grupa w zakresie w jakim jest to możliwe posiada zdywersyfikowane źródła zaopatrzenia w materiały do produkcji i świadczenia usług kooperacyjnych.

Ryzyko stóp procentowych

Grupa narażona jest na to ryzyko z tytułu finansowania działalności poprzez kredyty bankowe i pożyczki o zmiennej stopie procentowej opartej o WIBOR. Grupa na bieżąco monitoruje decyzje Rady Polityki Pieniężnej. Na dzień 31.12.2017 Grupa nie posiadała instrumentów zabezpieczających ryzyko stopy procentowej.

Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe, które powoduje niepewność co do wartości przyszłych przepływów pieniężnych. Grupa nie ma obecnie możliwości pozyskania limitów na transakcje skarbowe oraz zabezpieczania się przed ryzykiem kursowym w związku z realizacją zapisów Umowy Restrukturyzacyjnej zawartej z wierzycielami finansowymi. Aby zabezpieczyć się przed ryzykiem walutowym Grupa stosuje hedging naturalny.

Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe przedstawia poniższa tabela:

Analiza wrażliwości (w tys.zł) stan na 31.12.2017

	wartość bilansowa	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko kursu walutowego			
		plus/minus 1%		plus 10%(ostabienie zł)		minus 10%(umoc. zł)	
		zysk/strata	zysk/strata	zysk/strata	zmiany w kapitale	zysk/strata	zmiany w kapitale
AKTYWA FINANSOWE							
Środki pieniężne zł	112 624	1 126	-1 126				
Środki pieniężne ZAR w przeliczeniu na zł	5 406	54	-54	541		-541	
Środki pieniężne CZK w przeliczeniu na zł	3 380	34	-34	338		-338	
Środki pieniężne EUR w przeliczeniu na zł	21 205	212	-212	2 121		-2 121	
Środki pieniężne innych walutach	3 705	37	-37	371		-371	
Pożyczki udzielone wraz z odsetkami w zł	8 001	80	-80			0	
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności w zł	225 197						
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności w EUR	20 793			2 079		-2 079	
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności w innych walutach	27 638			2 764		-2 764	
Należności leasingowe w zł	21 112	211	-211				
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody przed opodatkowaniem		1 754	-1 754	8 214		-8 214	
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		1 421	-1 421	6 653		-6 653	

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE							
Kredyty i pożyczki w zł	467 515	-4 675	4 675				
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania zł	89 185						
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania EUR	4 109			-411		411	
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ZAR	2 730			-273		273	
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania w innych walutach	5 283			-528		528	
Zobowiązania leasingowe w zł	25 075	-251	251				
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody przed opodatkowaniem		-4 926	4 926	-1 212		1 212	
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		-3 990	3 990	-982		982	

Analiza wrażliwości (w tys. zł) stan na 31.12.2016

	wartość bilansowa	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko kursu walutowego			
		plus/minus 1%		plus 10%(osłabienie zł)		minus 10%(umocnienie zł)	
		zysk/strata	zysk/strata	zysk/strata	zmiany w kapitale	zysk/strata	zmiany w kapitale
AKTYWA FINANSOWE							
Środki pieniężne zł	77 659	777	-777	-	-	-	-
Środki pieniężne USD w przeliczeniu na zł	286	3	-3	29	-	-29	-
Środki pieniężne EUR w przeliczeniu na zł	15 249	152	-152	1 525	-	-1 525	-
Środki pieniężne AUD w przeliczeniu na zł	5 722	57	-57	572	-	-572	-
Środki pieniężne innych walutach	9 819	98	-98	982	-	-982	-
Pożyczki udzielone wraz z odsetkami w zł	8 013	80	-80	-	-	-	-
Pożyczki udzielone wraz z odsetkami w EUR	35	-	-	4	-	-4	-
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności w zł	361 566	-	-	-	-	-	-
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności w EUR	10 609	-	-	1 061	-	-1 061	-
Należności z tytułu dostaw i usług w pozostałe walutach	13 029	-	-	1 303	-	-1 303	-
Należności leasingowe w zł	38 642	386	-386		-		-
Instrumenty pochodne sklasyfikowane do wyceny wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	-	-	2	-	-2	-
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody przed opodatkowaniem		1 553	-1 553	5 478	-	-5 478	-
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		1 258	-1 258	4 437	-	-4 437	-

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE							
Kredyty i pożyczki w zł	574 438	-5 744	5 744	-	-	-	-
Kredyty w pozostałych walutach	641	-6	6	-64	-	64	-
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania zł	308 123	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania EUR	3 633	-	-	-363	-	363	-
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania USD	5 433	-	-	-543	-	543	-
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania AUD	376	-	-	-38	-	38	-
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania w pozostałych	2 743	-	-	-274	-	274	-
Zobowiązania leasingowe w zł	39 863	-399	399	-	-	-	-
Instrumenty pochodne sklasyfikowane do wyceny wartości godziwej przez rachunek	1 230	-	-	-123	-	123	-
Instrumenty pochodne pozostające w powiązaniach zabezpieczających	14	-	-	-1	-	1	-
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody przed opodatkowaniem		-6 149	6 149	-1 406	-	1 406	-
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		-4 981	4 981	-1 139	-	1 139	-

32.2. Ryzyko płynności

W związku z brakiem dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania, poza przypadkami dopuszczonymi w Umowie Restrukturyzacyjnej, Grupa jest narażona na ryzyko utraty płynności tj. zdolności do terminowego regulowania zobowiązań finansowych. Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Grupa zabezpiecza się przed trudnościami w wywiązywaniu się ze zobowiązań odpowiednio kształtując cykl rotacji należności i zobowiązań. Grupa na dzień 31.12.2017 r nie korzystała z zewnętrznych źródeł finansowania działalności w postaci linii kredytowych. Obecnie, w związku z realizacją Umowy restrukturyzacyjnej zawartej z wierzycielami finansowymi, Grupa nie ma możliwości pozyskania wielocelowych linii kredytowych, w tym gwarancyjnych.

Struktura wiekowa zobowiązań:

Na dzień 31.12.2017

Zobowiązania wymagalne w okresie:	Kredyty i pożyczki	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	Pozostałe zobowiązania finansowe	Razem zobowiązania finansowe
do 1 miesiąca	-	45 649	16 446	62 095
od 1 do 3 miesięcy	-	25 360	-	25 360
od 3 do 6 miesięcy	-	5 423	-	5 423
od 6 do 12 miesięcy	68 036	5 801	2 572	76 409
powyżej 12 miesięcy	40 000	9	47	40 056
od 3 do 5 lat	359 479	-	-	359 479
Razem	467 515	82 242	19 065	568 822

Na dzień 31.12.2016

Zobowiązania wymagalne w okresie:	Kredyty i pożyczki	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	Pozostałe zobowiązania finansowe	Razem zobowiązania finansowe
do 1 miesiąca		35 267	27 016	62 283
od 1 do 3 miesięcy		38 576	1 269	39 845
od 3 do 6 miesięcy	641	4 031	-	4 672
od 6 do 12 miesięcy		450	-	450
powyżej 12 miesięcy	62 386	1 077	94	63 557
od 3 do 5 lat	512 052	-	-	512 052
Razem	575 079	79 401	28 379	682 859

32.3. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z prowadzeniem podstawowej działalności. Zgodnie z MSSF 7 punkt 34-36 Jednostki dokonują analizy poszczególnych pozycji aktywów narażonych na ryzyko kredytowe tj. należności z tyt. dostaw i usług, należności z tyt. leasingu, pożyczki udzielone, środki pieniężne. Ryzyko kredytowe wynika z zawartych umów i związane jest z ewentualnym wystąpieniem takich zdarzeń jak niewypłacalność kontrahenta, częściowej spłaty należności lub znaczącego opóźnienia w zapłacie należności bądź spłaty udzielonych pożyczek.

Spółka na rynku krajowym przeprowadza transakcje głównie w ramach sektora górniczego i w stosunku do tych należności, w tym także należności z tytułu leasingu występuje największa koncentracja ryzyka.

Ponadto, wiarygodność kontrahentów poddawana jest weryfikacji i spółka podejmowała starania w celu pozyskania od kontrahentów zabezpieczeń finansowych w celu minimalizacji ryzyka niewypłacalności. Na należności w stosunku do których nastąpiła utrata wartości spółka tworzy odpisy aktualizujące, których wartość zaprezentowana została w notcie nr 18 i 19.

W opinii zarządu inwestycje w pozostałe długoterminowe i krótkoterminowe aktywa finansowe nie są obciążone ryzykiem kredytowym.

Struktura wiekowa należności na 31.12.2017:

Należności wymagalne w okresie:	Należności z tytułu dostaw i usług	Udzielone pożyczki	Pozostałe należności finansowe	Należności leasingowe	Razem należności finansowe
przeterminowane	35 780	8 001	121	11	43 913
do 1 miesiąca	38 908	-	441	3 850	43 199
od 1 do 3 miesięcy	87 904	-	7	4 005	91 916
od 3 do 6 miesięcy	41 747	-	61	5 899	47 707
od 6 do 12 miesięcy	21 256	-	16 219	6 353	43 828
powyżej 12 miesięcy	308	-	7 482	993	8 783
od 3 do 5 lat	-	-	23 394	-	23 394
Razem	225 903	8 001	47 725	21 111	302 740

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe reprezentowane jest przez należności finansowe ujęte w tabeli powyżej, w łącznej kwocie 302 740 tys. zł.

Struktura wiekowa należności na 31.12.2016:

Należności wymagalne w okresie:	Należności z tytułu dostaw i usług	Udzielone pożyczki	Pozostałe należności finansowe	Należności leasingowe	Razem należności finansowe
przeterminowane	52 366	8 001	576	-	60 943
do 1 miesiąca	58 827	35	1 680	1 300	61 842
od 1 do 3 miesięcy	79 855	1	1 599	4 210	85 665
od 3 do 6 miesięcy	26 779	1	491	3 706	30 977
od 6 do 12 miesięcy	1 199	2	984	10 019	12 204
powyżej 12 miesięcy	2 267	8	3 234	19 407	24 916
od 3 do 5 lat	40	-	22 351	-	22 391
Razem	221 333	8 048	30 915	38 642	298 938

Poniżej przedstawiono analizę wiekową należności, które na dzień 31 grudnia 2017 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne.

Należności przeterminowane w okresie:	Należności z tytułu dostaw i usług	Udzielone pożyczki	Pozostałe należności finansowe	Należności leasingowe	Razem należności finansowe
do 1 miesiąca	10 592	-	372	11	10 975
od 1 do 3 miesięcy	17 453	-	44	-	17 497
od 3 do 6 miesięcy	5 303	-	18	-	5 321
od 6 do 12 miesięcy	214	-	-	-	214
powyżej 12 miesięcy	1 133	8 001	-	-	9 134
od 3 do 5 lat	1 085	-	-	-	1 085
Razem	35 780	8 001	434	11	44 226

Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane w okresie od 3 do 5 lat w kwocie 1 085 tys. zł są związane z zobowiązaniami, które staną się wymagalne po otrzymaniu wpływu od klienta, stąd nie utworzono odpisów aktualizujących.

33. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe

Klasy instrumentów finansowych	Nota	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Pożyczki i należności finansowe	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	Należności wyłączone z zakresu MSR 39	Instrumenty zabezpieczające	Ogółem
Stan na dzień 31.12.2017r.										
Udziały i akcje	17. i 20.	7 695	11	-	-	-	-	-	-	7 706
Należności z tytułu dostaw i usług (netto)	19.	-	-	225 903	-	-	-	-	-	225 903
Należności leasingowe	16.	-	-	-	-	-	-	21 112	-	21 112
Środki pieniężne	32.1	-	-	146 320	-	-	-	-	-	146 320
Obligacje i udzielone pożyczki	20.	-	-	8 001	-	-	-	-	-	8 001
Pozostałe należności finansowe (netto)	19.	-	-	48 038	-	-	-	-	-	48 038
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	24.	-	-	-	-	-82 242	-	-	-	-82 242
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	23.	-	-	-	-	-467 515	-	-	-	-467 515
Zobowiązania leasingowe	25.	-	-	-	-	-	-25 075	-	-	-25 075
Pozostałe zobowiązania finansowe	24.	-	-	-	-	-19 065	-	-	-	-19 065
Razem		7 695	11	428 262	-	-568 822	-25 075	21 112	-	-136 817
Stan na dzień 31.12.2016r.										
Udziały i akcje	17. i 20.	7 784	19	-	-	-	-	-	-	7 803
Należności z tytułu dostaw i usług (netto)	19.	-	-	221 333	-	-	-	-	-	221 333
Należności leasingowe	16.	-	-	-	-	-	-	38 642	-	38 642
Środki pieniężne	32.1.	-	-	108 735	-	-	-	-	-	108 735
Obligacje i udzielone pożyczki	20.	-	-	8 048	-	-	-	-	-	8 048
Pozostałe należności finansowe (netto)	19.	-	-	33 962	-	-	-	-	-	33 962
Pozostałe aktywa finansowe	17. i 20.	-	-	80 000	-	-	-	-	-	80 000
Instrumenty pochodne		-	-	-	-1 230	-	-	-	-14	-1 244
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	24.	-	-	-	-	-79 401	-	-	-	-79 401
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	23.	-	-	-	-	-575 079	-	-	-	-575 079
Zobowiązania leasingowe	25.	-	-	-	-	-	-39 863	-	-	-39 863
Pozostałe zobowiązania finansowe	24.	-	-	-	-	-28 380	-	-	-	-28 380
Razem		7 784	19	452 078	-1 230	-682 860	-39 863	38 642	-14	-225 444

Wartości bilansowe instrumentów finansowych odpowiadają ich wartości godziwej.

34. Wartość godziwa

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej:

Klasy instrumentów finansowych	Hierarchia wartości godziwej	
	Poziom 1	Poziom 3
Na dzień 31.12.2017		
Udziały i akcje wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	11	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		7 695
Na dzień 31.12.2016		
Udziały i akcje wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	19	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	7 784

Metody i założenia przyjęte przez Spółkę przy ustalaniu wartości godziwych:

Dla instrumentów finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej przyjęto następujące poziomy wyceny:

- poziom 1 – ceny notowane z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań;
- poziom 2 – dane wejściowe inne niż ceny notowane zaliczane do poziomu 1, które są obserwowalne dla składnika aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (tj. jako ceny) lub pośrednio (tj. bazujące na cenach

Zarówno w okresie sprawozdawczym, jak i w okresie porównywalnym nie dokonano przesunięć pomiędzy poziomem 1 i 2.

- poziom 3 – dane wejściowe do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych).
  - Grupa ujęła aktywa finansowe dostępne do sprzedaży według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Spółka nie jest w stanie wiarygodnie ustalić wartości godziwej posiadanych udziałów i akcji w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach, ze względu na ograniczony zakres posiadanych danych.

35. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

NIEROZLICZONE SALDA	Należności handlowe i pozostałe (netto)	Należności z tytułu udzielonych pożyczek (netto)	Utworzone odpisy na należności wątpliwe ujęte w okresie	Stan odpisów aktualizujących należności wątpliwe	Zobowiązania handlowe i pozostałe	Zobowiązania z tytułu otrzymanych pożyczek, przejętych długów, emisji obligacji
Na dzień 31.12.2017						
spółka dominująca najwyższego szczebla – TDJ S.A.	2	-	-	-	1	-
jednostka dominująca – FAMUR S.A.	100 617	-	-	-	7 700	38 036
pozostałe jednostki powiązane	202	-	-	-	3 772	33 198
Na dzień 31.12.2016						
spółka dominująca najwyższego szczebla – TDJ S.A.	-	-	-	-	122	-
pozostałe jednostki powiązane	107 661	-	-	-	1 043	55 884

TRANSAKCJE ZAWARTE W OKRESIE	Przychody ze sprzedaży produktów, usług, towarów i materiałów	Pozostałe przychody (w tym dywidendy)	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Przychody finansowe	Zakupy dóbr i usług	Zakupy środków trwałych i wartości niematerialnych	Koszty finansowe
W 2017 roku							
spółka dominująca najwyższego szczebla – TDJ S.A.	-	-	13	-	4 092	-	26
jednostka dominująca – FAMUR S.A.	109 330	51	-22	-	33 000	170	243
pozostałe jednostki powiązane	570	31	340	83	21 013	-	1 696
W 2016 roku							
jednostki stowarzyszone	2 649	450	-	-	1 839	-	417
pozostałe jednostki powiązane	33 684	819	-	4 186	17 613	2 677	642
spółka dominująca najwyższego szczebla	-	-	-	-	10 851	-	10

Transakcje z jednostkami powiązаныmi są przeprowadzane wyłącznie na warunkach rynkowych.

36. Informacje o znaczących zdarzeniach dotyczących lat ubiegłych ujętych w sprawozdaniu finansowym za bieżący okres

W Spółce nie wystąpiły znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych.

37. Informacje o znaczących zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nie uwzględnionych w sprawozdaniu finansowym

Po dniu bilansowym, 12 kwietnia 2018 r., odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie KOPEX S.A., na którym została podjęta uchwała w sprawie podziału KOPEX S.A. poprzez przeniesienie części majątku na FAMUR S.A. zgodnie z uzgodnionym Planem Podziału z 29 czerwca 2017 r. oraz o obniżeniu kapitału zakładowego KOPEX S.A. o kwotę 58 722 705 zł w wyniku umorzenia akcji. Szczegółowe informacje na temat planowanego podziału Spółki zamieszczono w notcie nr 41.

38. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki

Wynagrodzenie Zarządu netto	
Zawiszowska Beata	14
Bielak Bartosz	53
Razem	67

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej netto	
Domogała Tomasz	43
Kisiel Czesław	35
Gelner Wojciech	28
Leonkiewicz Jacek	28
Zajączkowska Ejsymont Magdalena	28
Razem	162

Wynagrodzenie Zarządu za 2016 rok wyniosło 2 937 tys. zł, wynagrodzenie Rady Nadzorczej za 2016 rok wyniosło 476 tys. zł.

39. Struktura zatrudnienia

Zatrudnienie w Grupie przedstawiało się następująco:

	OSOBY	
	31.12.2017	31.12.2016
Pracownicy umysłowi	726	1 157
Pracownicy fizyczni	1 562	2 255
OGÓŁEM	2 288	3 412

Koszty zatrudnienia zostały zaprezentowane w notcie nr 10.1.

40. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Spółka KOPEX S.A. zawarła w dniu 19 czerwca 2017 roku umowę na usługi audytorskie z Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., z siedzibą w Warszawie przy ul. Rondo ONZ 1, zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000481039, wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 130 (prowadzoną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów). Wynagrodzenie dla podmiotu badającego księgi KOPEX S.A. za rok 2017 wynosi łącznie 238 tys. zł netto, w tym:

79 tys. zł netto - za przegląd skróconego śródrocznego jednostkowego sprawozdania KOPEX S.A. i przegląd skonsolidowanego sprawozdania Grupy Kopex,

159 tys. zł netto - za roczne badanie jednostkowego sprawozdania spółki KOPEX S.A. i za roczne badanie skonsolidowanego sprawozdania Grupy Kopex.

41. Planowany podział

W 2017 r. Spółka koncentrowała się na działaniach zmierzających do realizacji przyjętego w dniu 5 maja 2017 r. porozumienia z FAMUR S.A. dotyczącego planu integracji Grupy KOPEX z Grupą FAMUR. W ramach tego procesu w dniu 27 czerwca 2017 r. w wyniku przeprowadzonych transakcji FAMUR S.A. nabył łącznie 48.932.015 akcji KOPEX S.A. stając się jej większościowym akcjonariuszem posiadającym 65,83% udziału w kapitale zakładowym Spółki.

W dniu 29 czerwca 2017 r. Zarząd KOPEX S.A. podjął decyzję o zamiarze podziału Spółki poprzez wydzielenie działalności stanowiącej zorganizowaną część przedsiębiorstwa obejmującej w szczególności aktywa operacyjne i udziały lub akcje w spółkach związanych z produkcją, serwisem oraz dystrybucją maszyn górniczych, a także wybranymi procesami produkcyjnymi czy inwestycyjnymi („Część Maszynowa”). Głównym celem podziału jest doprowadzenie przez KOPEX i FAMUR do ścisłej integracji części produkcyjnej (Część Maszynowa) związanej z górnictwem podziemnym, prowadzonej dotąd oddzielnie w FAMUR i KOPEX, w ramach jednego podmiotu.

Planowany podział Emitenta, na podstawie Planu Podziału z dnia 29 czerwca 2017 r., będzie dokonany przez przeniesienie części majątku KOPEX, stanowiącego zorganizowaną część przedsiębiorstwa obejmującą w szczególności aktywa operacyjne i udziały lub akcje w spółkach związanych z produkcją, serwisem oraz dystrybucją maszyn górniczych na istniejącą spółkę FAMUR S.A. - co stanowi podział przez wydzielenie. Podział zostanie dokonany z obniżeniem kapitału zakładowego KOPEX S.A. o 79% w drodze umorzenia akcji serii A, B i C. Zamierzone zmiany organizacyjne pozwolą na uzyskanie korzyści biznesowych wynikających z reorganizacji procedur wewnętrznych Grupy KOPEX, przy jednoczesnym ich dostosowaniu do specyfiki działalności prowadzonej przez poszczególne linie biznesowe.

W myśl przyjętego i zbadanego przez biegłego rewidenta planu podziału KOPEX podział nastąpi poprzez wydzielenie Części Maszynowej, która zostanie przejęta przez FAMUR w zamian za akcje nowej emisji FAMUR. W zamian za akcje KOPEX, odpowiadające Części Maszynowej, akcjonariusze mniejszościowi, w wyniku podziału KOPEX, otrzymają nowo wyemitowane akcje FAMUR, wg parytetu wymiany: 0,7636 akcji FAMUR za 1 umarzaną akcję KOPEX. W wyniku podziału umorzonych zostanie 79% akcji posiadanych przez akcjonariuszy KOPEX i obniżony zostanie kapitał zakładowy KOPEX o kwotę 58.722.705,00 zł. Parytet wymiany został ustalony w oparciu o średnie kursy akcji KOPEX i FAMUR z 3 miesięcy poprzedzających dzień, na który przyjęte zostały dane do planu podziału, tj. 01.05.2017 r., a które wynoszą: 3,94 zł za akcję KOPEX i 5,16 zł za akcję FAMUR. Przy określaniu parytetu wymiany akcji posłużono się analogiczną metodą do określonej w Art. 79 par. 7 Ustawy o ofercie, tj. średniej arytmetycznej ze średnich dziennych cen ważonych wolumenem obrotu kursów akcji KOPEX i FAMUR.

Zgodnie z pisemną opinią biegłego rewidenta z firmy KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. z przeprowadzonego badania „Planu Podziału Kopex Spółka Akcyjna”, na podstawie wykonanych procedur, w ocenie biegłego rewidenta, we wszystkich istotnych aspektach:

- Plan Podziału został przygotowany w sposób poprawny i rzetelny, zgodnie z przyjętymi kryteriami,
- stosunek wymiany akcji, o którym mowa w art. 534 § 1 pkt 2 KSH został ustalony w sposób należyty,
- metody użyte do określenia proponowanego w Planie Podziału stosunku wymiany akcji są zasadne,
- nie wystąpiły szczególne trudności związane z wyceną akcji Spółki Dzielonej.

Po dniu bilansowym, 12 kwietnia 2018 r., odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie KOPEX S.A., na którym została podjęta uchwała w sprawie podziału KOPEX S.A. poprzez przeniesienie części majątku na FAMUR S.A. zgodnie z uzgodnionym Planem Podziału z 29 czerwca 2017 r. oraz o obniżeniu kapitału zakładowego KOPEX S.A. o kwotę 58 722 705 zł w wyniku umorzenia akcji.

W ocenie Spółki na dzień 31.12.2017r. zamknięcie transakcji nie było wysoce prawdopodobne zgodnie z MSSF 5, ze względu na fakt, że Memorandum Informacyjne spółki FAMUR S.A. nie było jeszcze zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego.

42. Oświadczenie Zarządu Spółki KOPEX S.A.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy spółki Grupy.

Roczne sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Firmy, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Firma audytorska uprawniona do badania sprawozdań finansowych, dokonująca badania rocznego sprawozdania finansowego została wybrana zgodnie z przepisami prawa.

Firma audytorska oraz biegły rewident dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnego i niezależnego raportu z badania, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.

Wiceprezes Zarządu

Prezes Zarządu

Bartosz Bielak

Beata Zawiszowska

Osoba odpowiedzialna
za prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Alina Mazurczyk

Katowice, 20.04.2018r.